

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและ
รายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

นายศิริศักดิ์ บัวชุม
ผศ.ลัดดา แพรภักทรพิสุทธิ์
ผศ.วิทยา ประพิน

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สัญญาเลขที่RDG58A0002/09

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและ
รายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

นายศิริศักดิ์ บัวชุม
ผศ.ลัดดา แพร่ภัทรพิศุทธิ์
ผศ.วิทยา ประพิน

ผู้วิจัย คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย
สกว.และต้นสังกัดไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

Project Code :RDG58A0002/09

(รหัสโครงการ)

Project Title : โครงการการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำ

(ชื่อโครงการ) แผนพัฒนาตำบลทับน้ำอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Investigator : นายศิริศักดิ์ บัวชุม และคณะ

(ชื่อนักวิจัย) ผู้วิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

E-mail Address :sirisak.rmutsb@gmail.com

Project Period : ระยะเวลา 1 ปี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้เพื่อสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วยเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว กลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตเครื่องหนัง จำนวน 130 ราย และ ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยมีดังนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพในชุมชนเป็นผู้ชายมีอายุ 45 ปีขึ้น ด้านการประกอบอาชีพ มีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริม/สนับสนุนการอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อการประกอบรองลงมาคือ การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพด้านรายรับพบว่าส่วนใหญ่มาจากการขายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ เงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ ด้านรายจ่าย พบว่าส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ในส่วนผลต่างรายรับ – รายจ่าย พบว่า รายรับ-รายจ่าย ขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของการประกอบอาชีพ และต้นทุนการผลิตที่ใช้ในการประกอบอาชีพของ

ประชาชนในพื้นที่ อาชีพที่มีรายรับ-รายจ่าย มากที่สุดคือ อาชีพปลูกมันเทศ มีรายรับมากกว่ารายจ่าย มีการลงทุนสูงทำให้รายรับที่ได้สูง อันดับสองได้แก่อาชีพผลิตเครื่องหนังจะมีรายรับมากกว่ารายจ่าย และมีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง อันดับสามได้แก่อาชีพจักสานจะมีรายรับมากกว่ารายจ่ายและมีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องส่วนอาชีพปลูกข้าวขึ้นอยู่ปัจจัยการผลิต สิ่งที่สำคัญที่สุดคือน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำควรเร่งแก้ไขปัญหา เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของประชาชนในพื้นที่

(คำหลัก) :ชุมชน ,ศักยภาพชุมชน ,แผนที่ทางสังคม

Abstract

The objective of this project was to study a model for occupation and income management in TambolTubnam. It aimed to construct the community's occupation and income database. The process included the data review, which was co-analyzed by the researcher group and the community. Then, the problem and its solution would be identified. The project raised the community strategic plan for quality of life promotion. The Participatory Action Research-PAR was employed, while the focus group and the social mapping were conducted. 130 subjects from rice producers, sweet potato producers, bamboo weavers and leather groups were participated in this project. The representative officers from 9 villages were management level, member and administrative officers were joined this project . The frequency, percentage, mean and standard deviation were used for the statistical analysis.

The results revealed that most of the subjects were male with age older than 45 years. The requirements for their occupation were the support from related organization for the tools used in their work and the financial support. The income was mainly from selling their products and the support from member and non-member family. The expenses were mostly for the occupation and for family consumption. The difference of the income and the expense depended much on the continuity of the occupation and the production capital. The sweet potato group showed highest difference and high capital led to high income. The second and third differences groups were the leather group and the bamboo weavers, respectively. Both groups demonstrated continuous occupation. The most influencing factors in rice producers group was the production factors especially the water supply.

The recommendation from this study was that the related organization should provide effective water management system for all benefits of the agricultural products in this area.

Keywords :: Community ,Community potential ,Social mapping

Output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.

1. ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ (ระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร ปี เล่มที่ เลขที่ และหน้า)หรือผลงานตามที่คาดไว้ในสัญญาโครงการ
2. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
  - เชิงพาณิชย์ (มีการนำไปผลิต/ขาย/ก่อให้เกิดรายได้ หรือมีการนำไปประยุกต์ใช้โดยภาคธุรกิจ/บุคคลทั่วไป)
  - เชิงนโยบาย (มีการกำหนดนโยบายอิงงานวิจัย/เกิดมาตรการใหม่/เปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับหรือวิธีทำงาน)
  - เชิงสาธารณะ (มีเครือข่ายความร่วมมือ/สร้างกระแสดูความสนใจในวงกว้าง)
  - เชิงวิชาการ (มีการพัฒนาการเรียนการสอน/สร้างนักวิจัยใหม่)
3. อื่นๆ (เช่น ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในประเทศ การเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ หนังสือ การจดสิทธิบัตร)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทของพื้นที่	7
แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและฐานข้อมูล.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	32
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพและความต้องการรับการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพ	35
ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	36
ส่วนที่ 4 ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่าย ในการลงทุนประกอบอาชีพ	37
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	86

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป	33
4.2 ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ.....	35
4.3 รายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง.....	37
4.4 รายรับกลุ่มอาชีพจักสาน.....	41
4.5 รายรับเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ	44
4.6 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว	48
4.7 รายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง.....	53
4.8 รายรับกลุ่มอาชีพจักสาน.....	57
4.9 รายรับเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ	60
4.10 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว	64
4.11 สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง	69
4.12 สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มอาชีพจักสาน	70
4.13 สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ.....	71
4.14 สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว	74

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบการดำเนินงานวิจัย	6
2 ภาพแผนภูมิแสดงรายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง.....	40
3 ภาพแผนภูมิแสดงรายรับกลุ่มอาชีพจักสาน.....	43
4 ภาพแผนภูมิแสดงรายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ.....	47
5 ภาพแผนภูมิแสดงรายรับเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว	52
6 ภาพแผนภูมิแสดงรายจ่ายกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง.....	55
7 ภาพแผนภูมิแสดงรายจ่ายกลุ่มอาชีพจักสาน	59
8 ภาพแผนภูมิแสดงรายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ.....	63
9 ภาพแผนภูมิแสดงรายจ่ายกลุ่มอาชีพจักปลูกข้าว.....	68
10 ภาพการลงพื้นที่ดำเนินการ โครงการวิจัยฯ	90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การวางแผนพัฒนาในประเทศไทยที่ผ่านมา มีหน่วยงานดำเนินการในการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่หลายหน่วยงาน ถึงแม้ว่าจะมีแนวทางการพัฒนาที่ยึดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแนวทางในการพัฒนา แต่ยังไม่พบปัญหาในการพัฒนาที่ซ้ำซ้อนและไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการ รวมทั้งศักยภาพในพื้นที่ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของในการพัฒนา ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ซึ่งได้มอบภารกิจในการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล การพัฒนาจะเป็นประโยชน์และส่งผลต่อความเจริญของท้องถิ่นดียิ่งขึ้น หากมีการเชื่อมโยงการพัฒนาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องสนับสนุนการพัฒนาซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการประสานงานการพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาภายในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สอดคล้องประสานสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดกรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตำบลทับน้ำ ตั้งอยู่อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ประมาณ 12.56 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 5,975 ไร่ มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 4,563 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,190 คน หญิง 2,373 คน มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 363 คน/ตารางกิโลเมตร โดยส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรกรรม มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร 50,000 – 60,000 บาทต่อปี อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบ้านลี่ อำเภอบางปะหัน อาณาเขต ภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม อีกทั้งยังมีลำคลอง เชื่อมต่อกันหลายสาย มีสภาพดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การเพาะปลูก มีคลองทับน้ำไหลผ่านทำให้ เกษตรกรมีน้ำสำหรับทำการเกษตรเกือบตลอดทั้งปี ลักษณะภูมิอากาศ มีฝนตกชุกตลอดปีเพราะได้รับ อิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เนื่องจากตั้งอยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย ทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณนี้ไม่มีป่าไม้ เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง ลักษณะของดินมีทั้งดินเหนียว ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำใต้ดิน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการพัฒนาของแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน (แผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ.2553-2560) พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ มีดังนี้ 1) คุณภาพ การศึกษายังมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ 2) ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะด้านการเมืองระดับท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ 4) ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยค่อนข้าง ต่ำ 5) โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 6) สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการของประชาชน 7) ศิลปวัฒนธรรมยังต้องการทำนุบำรุงรักษา อีกทั้งการสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน 8) สภาพแวดล้อมยังคงต้องปรับปรุงและพัฒนา โดยเฉพาะ ปัญหาขยะมูลฝอย ทั้งนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำมีวิธีการและกระบวนการนำปัญหาและความ ต้องการของประชากรในพื้นที่มาวิเคราะห์ เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาล่วงหน้าและ กำหนดเป็นนโยบายและพัฒนาศักยภาพในรูปแบบของแผนงาน โครงการ/งานและกิจกรรม จากผลการ พัฒนาที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำมีกระบวนการ “ประชาคม” เพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนา เป็นแผนงาน โครงการ/งานและกิจกรรม อาทิ เช่น โครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการ พัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการพัฒนาด้านจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการ รักษาความปลอดภัย โครงการพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนและพาณิชยกรรม โครงการ พัฒนาด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนา ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากกระบวนการ “ประชาคม” ดังกล่าว คณะวิจัยพบว่าการดำเนินการตามกระบวนการนั้นยังขาดการเชื่อมโยงตั้งแต่ปัจเจก กลุ่ม เครือข่าย ไปจนถึงองค์กรและเหนือองค์กร ทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลชุมชนที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ คณะผู้วิจัยจึงได้นำเสนอประเด็นวิจัยในการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแนวทางและการแก้ไขปัญหาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน

2. คำถามในการวิจัย

1. สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจของชุมชนตำบลทับน้ำเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของชุมชนตำบลทับน้ำ เป็นอย่างไร
3. ชุมชนมีกระบวนการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการอาชีพและรายได้อย่างไร เพื่อนำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้ รวมถึงข้อเสนอและทิศทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้
- 2 เพื่อสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

4. สมมุติฐานในการวิจัย

ฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถนำมากำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

5.ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

คณะผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ทำการศึกษา เนื่องจากชุมชนดังกล่าวเป็นพื้นที่เป้าหมายที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กำหนดให้ดำเนินการทำวิจัยเชิงพื้นที่

ขอบเขตด้านประชากร

- 1) กลุ่มเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว ปลูกมันเทศ จักสาน และผลิตเครื่องหนังพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3) บุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีพและรายได้ พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งภาครัฐและเอกชน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. บริบทของพื้นที่ ได้แก่
  - 1.1 สภาพทั่วไป ได้แก่ พื้นที่ตั้งของตำบล ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ประชากร การคมนาคมขนส่ง การศึกษา สาธารณสุขขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ประชากร การพาณิชย์และการบริการ การอุตสาหกรรม
  - 1.3 การเมืองการปกครอง
  - 1.4 การท่องเที่ยว
2. ศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้
3. ศึกษาและสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษา ได้แก่

6.1 ประโยชน์ที่ได้จากผลการวิจัย

6.1.1.เกิดฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้ของชุมชนตำบลทับน้ำ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

6.1.2เกิดกระบวนการทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลภายในชุมชน ตลอดจนความเชื่อมโยงของปัญหาที่เกิดขึ้น

6.2 หน่วยงานที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้

6.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำสามารถนำข้อมูลไปสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

6.2.2 ผู้นำชุมชน สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการอาชีพและรายได้ของเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว ปลูกมันเทศ จักสาน และผลิตเครื่องหนัง

7.นิยามศัพท์เฉพาะ

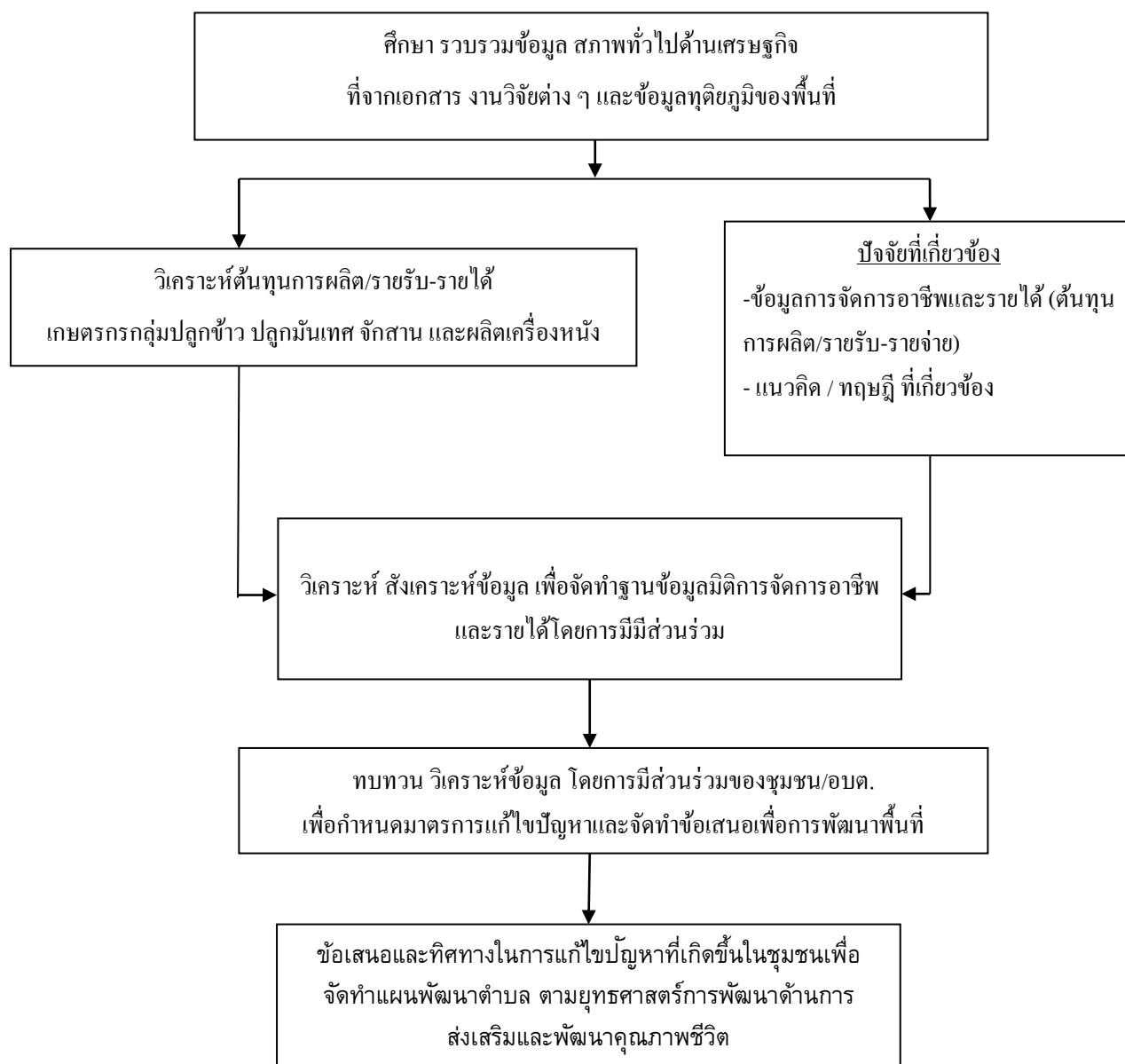
7.1ชุมชน (Community) หมายถึง กลุ่มประชาชนในตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่รวมตัวกันโดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกันหรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกันหรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

7.2 ศักยภาพชุมชน (Community Potential) หมายถึง ขีดความสามารถของชุมชนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน

7.2 แผนที่ทางสังคม(Social Mapping)หมายถึงเครื่องมือที่สามารถจับต้องมองเห็น ใช้งานง่าย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม บันทึก และวิเคราะห์ข้อมูลมิติด้านการจัดการอาชีพและรายได้ของตำบลชุมชนทับน้ำ

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาคณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการการวิจัย (Research Framework) ในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. บริบทของพื้นที่
2. แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและฐานข้อมูล
3. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.บริบทของพื้นที่

1.1 สภาพทั่วไป

พื้นที่และอาณาเขตตำบลทับน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ 12.56 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 5,975 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

อาณาเขตทางทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง
อาณาเขตทางทิศใต้	ติดต่อกับตำบลบ้านลี่ อำเภอบางปะหัน
อาณาเขตทางทิศตะวันออก	ติดต่อกับและตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน
อาณาเขตทางทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอบางบาล และอำเภอบ้านหมี่

ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ที่เหมาะแก่การทำการเกษตรกรรมอีกทั้งยังมีลำคลองเชื่อมต่อกันหลายสายมีสภาพดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การเพาะปลูก มีคลองทับน้ำไหลผ่าน ทำให้เกษตรกรมีน้ำสำหรับทำการเกษตรเกือบตลอดทั้งปี

ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่บริเวณภาคกลาง ทำให้มีฤดูกาลคล้ายกับตำบลอื่นๆ คือ มี 3 ฤดู มีฝนตกชุกตลอดปี ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณนี้ไม่มีป่าไม้เนื่องจากที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง ลักษณะของดินมีทั้งดินเหนียว ดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำใต้ดินพร้อมสมควร

2. ลักษณะทางสังคม

ประชากร มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 4,563 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,190 คน หญิง 2,373 คน มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 363 คน/ตารางกิโลเมตร

การคมนาคมขนส่ง การเดินทางติดต่อกับอำเภอและจังหวัด โดยการใช้รถยนต์รับจ้าง หรือรถจักรยานยนต์รับจ้าง ซึ่งไม่มีรถประจำทางผ่าน ภายในพื้นที่ตำบลเองมีถนนลาดยาง ระยะทางรวม 4,441 กิโลเมตร ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน ระยะทางรวม 3,185 กิโลเมตร ถนนลูกรัง ระยะทางรวม 10,170 กิโลเมตร

การศึกษา มีโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนในพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง คือ

1. โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ ทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 81 คน
2. โรงเรียนวัดฝั่งแคด (บุญสืบ วิชานุพัฒน์) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนทั้งสิ้น 173 คน
3. โรงเรียนวัดบ้านม้า เป็นโรงเรียนระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 125 คน
4. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง เป็นโรงเรียนระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 52 คน

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 4 แห่ง มีผู้ดูแลเด็กจำนวน 5 คน มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง

สาธารณสุขมูลฐาน มีสถานอนามัย จำนวน 2 แห่ง เตียงคนไข้ 4 เตียง มีเจ้าหน้าที่จำนวน 5 คน เป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 คน

3. ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

รายได้/ประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากร 20,000 คน/ปี โดยส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรกรรมถึง 1,061 ครัวเรือน มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร 40,000-50,000 บาท/ปี

การพาณิชย์กรรมและการบริการ

- ปั๊มน้ำมันมือหมุน(ปั๊มหลอด) 3 แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป 46 แห่ง

การอุตสาหกรรม

- ลักษณะการประกอบอุตสาหกรรมในท้องถิ่นมี 3 ประเภท
- โรงงาน จำนวน 4 แห่ง
- จำนวนแรงงาน 300 คน

4. การเมืองการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ เป็นหน่วยงานท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง โดยมีจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน 18 คน มีพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างในหน่วยงาน จำนวน 11 คน ดังนี้

- สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 3 คน
- ส่วนการคลัง	จำนวน 6 คน
- ส่วนโยธา	จำนวน 2 คน

5. การท่องเที่ยว

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ เป็นท้องถิ่นขนาดเล็กไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวเพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นพื้นที่ในการเพาะปลูก พืชผลทางการเกษตรเป็นส่วนมาก

2.แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและฐานข้อมูล

ข้อมูลและฐานข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญของการตัดสินใจของผู้บริหารของทุกองค์กร ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้บุคลากรในระดับบริหารมีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีต่อระบบสารสนเทศ (Information System) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ (Critical Factor) ต่อการตัดสินใจ ผู้บริหารระดับผู้จัดการ (Manager) ในปัจจุบันจึงมีการร่วมรับผิดชอบกับองค์กรในฐานะที่เป็นหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์แก่องค์กรธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนางานโครงการใหม่ การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ การบริหารเครือข่ายสื่อสารข้อมูล การบริหารงานบำรุงรักษาระบบงาน ตลอดจนการบริหารงานปฏิบัติการประจำวันซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องการผู้บริหารที่มีความรอบรู้ทางด้านเทคนิค ผสมผสานกับทักษะการบริหาร และการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างทันทั่วทั้งที่ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบสารสนเทศที่จำเป็นและสอดคล้องกับองค์กรในปัจจุบัน

ความหมายตามศัพท์ของสารสนเทศ ก็คือ Information หรือเรียกว่า “ข้อมูลสารสนเทศ” และมีอีกคำที่มักจะสับสน คือคำว่า Data หรือข้อมูล ที่เราใช้กันอย่างติดปาก คำว่าข้อมูล มักจะหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปประมวลผล (Computing Process) ต่อเพื่อที่จะได้สิ่งใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ (ในแง่ของผู้บริหารก็เพื่อจะนำไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง) พุดง่าย ๆ ว่าข้อมูล (Data) เปรียบเหมือนกับน้ำมันดิบที่ยังไม่ผ่านการกลั่นนั่นเอง ผลจากการกลั่นกรอง หรือการประมวลผล ดังกล่าว ก็คือ ข้อมูลสารสนเทศ นั่นเอง

Data   —————>   Process   —————>   Information

Information Systemคือระบบที่ประมวลผลข้อมูลดิบ (Data) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือข้อมูลสารสนเทศ (Information) ซึ่งการประมวลผลอาจจะใช้คน แต่ปัจจุบันนิยมใช้คอมพิวเตอร์ จึงเรียกว่า Computer Information System (CIS)

ลักษณะของสารสนเทศที่ดี จำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

1) ความเป็นปัจจุบัน (Current)

ข้อมูลปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ มีความทันสมัย เช่น เกรดนักศึกษา เป็นต้น

2) ทันเวลา (Timely)

มีคุณค่าทางเวลามาเกี่ยวข้อง ถ้าไม่ได้สารสนเทศในเวลาที่ต้องการ อาจเกิดการสูญเสียโอกาสได้

3) ความเที่ยงตรง (Relevant)

ข้อที่ได้ต้องมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง

4) ความคงที่ (Consistent)

ข้อมูลที่เก็บไว้หลาย ๆ ที่ อาจไม่ตรงกัน ขัดแย้งกัน สารสนเทศที่ดีต้องไม่มีความขัดแย้งกัน หรือขัดแย้งกันน้อยที่สุด

5) นำเสนอรูปแบบที่มีประโยชน์ (Present in usable form)

มีรูปแบบในการนำเสนอที่เข้าใจง่าย เหมาะสม

ระบบฐานข้อมูล (Database system)

โดยทั่วไปแล้วความหมายของฐานข้อมูลจะหมายถึง การเก็บรวบรวมไฟล์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มาอยู่รวมกันไว้เข้าด้วยกัน (Integrated) อย่างมีระบบ ไฟล์ในที่นี้จะหมายถึง logical file ความนี้จะเป็นความหมายทั่ว ๆ ไป ซึ่งยังไม่สมบูรณ์แบบ ทั้งนี้ เนื่องจาก logical file จะประกอบด้วยกลุ่มของ records แต่ความจริงแล้วอาจจะไม่ใช่ก็ได้ เช่น ฐานข้อมูลใหม่ ๆ ที่เป็น object oriented model จะประกอบด้วยกลุ่มของ objects ดังนั้น ความหมายของฐานข้อมูลที่ครอบคลุมถึง object oriented ด้วยก็คือความหมายต่อไปนี้

ฐานข้อมูล หมายถึง ที่เก็บข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้น (A collection of data and relationships) โดยปกติแล้ว ในเรื่องของฐานข้อมูลมักจะเกี่ยวข้องกับ logical file มากกว่า physical file โดยเฉพาะการออกแบบฐานข้อมูลจะเป็นการออกแบบในส่วนของ logical file ถ้ากล่าวถึง logical file จะเป็นมุมมองของผู้ใช้หรือ application program แต่ถ้ากล่าวถึง physical file จะเป็นมุมมองของ system หรือ operating system การเกี่ยวข้องกันระหว่าง physical file กับ logical file นั้นก็คือ สามารถใช้ physical file มาสร้าง logical file ได้ สำหรับการเปลี่ยน logical file เป็น physical file นั้น ในระดับไฟล์ธรรมดาจะใช้ Operating system แต่ถ้าเป็นฐานข้อมูลจะใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลเป็นตัวเปลี่ยน (map) และนำเสนอโครงสร้างข้อมูลให้กับ application หรือผู้ใช้ เช่น ถ้าเราใช้ฐานข้อมูลแบบ relational model โครงสร้างที่เห็นจะเป็นตาราง (relation) แต่ฐานข้อมูลที่มีโครงสร้างแบบ hierarchical model หรือ network model นั้น application หรือผู้ใช้งานจะมองเห็นเป็น tree และ link list ตามลำดับ

คุณลักษณะที่ดีของฐานข้อมูล (Good Characteristics of Database System) ประกอบด้วย

1.ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลให้เหลือน้อยที่สุด (Minimum redundancy)

เป็นการทำให้ปัญหาเรื่องข้อมูลไม่ตรงกันลดน้อยลงหรือหมดไป โดยนำข้อมูลทั้งหมดมารวมกันเพื่อตัดหรือลดส่วนที่ซ้ำกันทิ้งไป ให้เหลืออยู่เพียงแห่งเดียว และเป็นผลทำให้สามารถแบ่งข้อมูลกันใช้ได้ระหว่างผู้ใช้หลาย ๆ คน รวมทั้งการใช้ข้อมูลเดียวกันในเวลาพร้อม ๆ กันได้อีกด้วย

2.ความถูกต้องสูงสุด (Maximum Integrity : Correctness)

ในระบบฐานข้อมูลจะมีความถูกต้องของข้อมูลสูงสุด เพราะว่าฐานข้อมูลมี DBMS คอยตรวจสอบกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ (Integrity Rules) ให้ทุกครั้งที่มีการแก้ไขข้อมูลหรือเพิ่มเติมข้อมูลเข้าไปในระบบฐานข้อมูลนั้น โดยกฎเกณฑ์เหล่านี้จะเก็บไว้ในฐานข้อมูลตามแนวคิดของ International Organization for Standard (ISO) แต่ในปัจจุบันมี DBMS บาง product ที่ข้อบังคับเหล่านี้ไม่ได้ผูกติดอยู่กับฐานข้อมูลยังคงเก็บอยู่ในโปรแกรม การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เหล่านี้ทำให้ต้องแก้ไขโปรแกรมตามไปด้วยทุกครั้ง ซึ่งไม่สะดวก เช่นเดียวกับระบบแฟ้มข้อมูลเดิมทำให้เกิดความยุ่งยากในการเขียนโปรแกรม แต่ถ้าย้าย การเก็บข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์เหล่านี้มาไว้ในฐานข้อมูล ในทางปฏิบัติจะทำให้ความเร็วลดลงกว่าแบบเดิม เนื่องจากปัจจุบันนี้ฮาร์ดแวร์ที่มีความสามารถและประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้ความเร็วพอกัน ระบบจัดการฐานข้อมูลบางชนิดจะมีฟังก์ชันพิเศษ (trigger) กับ procedure อยู่บน FORM ก็มี ปัจจุบันจะมีให้เลือกว่าจะไว้ในจอหรือไว้ในกฎเกณฑ์กลาง ซึ่งจะเก็บไว้ในฐานข้อมูลเรียกว่า stored procedure ซึ่งถูกควบคุมดูแลโดย DBMS สำหรับ DBMS ชั้นดีส่วนใหญ่จะเป็น compile stored procedure เพราะเก็บกฎเกณฑ์เหล่านี้ไว้ใน stored procedure ไม่ได้เก็บไว้ในโปรแกรมเหมือนระบบแฟ้มข้อมูลเดิม ดังนั้นเมื่อเงื่อนไขเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปก็จะทำการแก้ไขเพียงแห่งเดียว ทำให้ระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด และลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนา และบำรุงรักษา

3.มีความเป็นอิสระของข้อมูล (Data Independence)

ถือเป็นคุณลักษณะเด่นของฐานข้อมูลซึ่งไม่มีในระบบไฟล์ธรรมดา เนื่องจากในไฟล์ธรรมดาจะเป็นข้อมูลที่ไม่อิสระ (data dependence) กล่าวคือ ข้อมูลเหล่านี้จะผูกพันอยู่กับวิธีการจัดเก็บ และการเรียกใช้ข้อมูลซึ่งในลักษณะการเขียนโปรแกรมเราจำเป็นต้องใส่เทคนิคการจัดเก็บและเรียกใช้ข้อมูลไว้ในโปรแกรม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดเก็บทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขโปรแกรมตามไปด้วย ดังนั้น ถ้าหากมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างข้อมูลทั้งในระดับ logical และ physical ย่อมมีผลกระทบต่อโปรแกรม แต่ถ้าข้อมูลเก็บในลักษณะของฐานข้อมูลแล้วปัญหานี้จะหมดไป เพราะ

ฐานข้อมูลมี DBMS คอยดูแลจัดการให้ ทำให้โปรแกรมเหล่านี้เป็นอิสระจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างข้อมูล

4. มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสูง (High Degree of Data Security)

ฐานข้อมูลจะมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสูง โดย DBMS จะตรวจสอบรหัสผ่าน (login password) เป็นประเด็นแรก หลังจากผ่านเข้าสู่ระบบได้แล้ว DBMS จะตรวจสอบว่าผู้ใช้นั้นมีสิทธิใช้ข้อมูลได้มากน้อยเพียงใด เช่น จะอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะ inquiry หรือ update และสามารถทำได้เฉพาะตารางใดหรือแถวใดหรือคอลัมน์ใด เป็นต้น นอกจากนี้ โครงสร้างข้อมูลระดับล่างยังถูกซ่อนไว้ไม่ให้ผู้ใช้มองเห็นว่าอยู่ตรงไหน DBMS จะไม่ยอมให้โปรแกรมใด ๆ เข้าถึงข้อมูลได้โดยไม่ผ่าน DBMS

5. การควบคุมจะอยู่ที่ส่วนกลาง (Logically Centralized Control)

แนวความคิดนี้จะนำไปสู่ระบบการปฏิบัติงานที่ดี อย่างน้อยสามารถควบคุมความซ้ำซ้อนและความปลอดภัยของข้อมูลได้ นอกจากนี้ในการควบคุมทุกอย่างให้มาอยู่ที่ส่วนกลางจะนำมาสู่ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) โดยต้องมีการควบคุมดูแลจากศูนย์กลางทั้งการใช้และการสร้างโดยหลักการแล้ว จะไม่ยอมให้โปรแกรมเมอร์สร้างตารางหรือวิวเอง แต่จะให้ผู้บริหารฐานข้อมูลเป็นผู้สร้างให้ เพื่อจะได้ทราบว่าตารางหรือวิวซ้ำหรือไม่ นอกจากนี้ผู้บริหารฐานข้อมูลจะเป็นผู้ให้สิทธิแก่ผู้ใช้ว่า ดังนั้น โปรแกรมเมอร์จะต้องติดต่อประสานงานกับผู้บริหารฐานข้อมูลในการจัดทำรายงาน คุณลักษณะนี้จะทำให้มีความคล่องตัวในการใช้งาน ซึ่งเป็นผลมาจากข้อมูลมาอยู่รวมกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน

นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยาสันนิษฐานว่า คำว่า "ชุมชน" นั้น น่าจะเริ่มนำมาใช้ในช่วง พ.ศ. 2493-2505 โดยบัญญัติมาจากคำว่า "community" ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่า ในระยะนั้นอิทธิพลของวิชาสังคมศาสตร์จากประเทศตะวันตกได้แพร่ขยายมาสู่ประเทศไทย เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพสังคมชนบท ทั้งโดยนักวิจัยชาวต่างชาติและนักวิชาการชาวไทยที่จบการศึกษามาจากต่างประเทศด้วยทุนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จากนั้นรัฐบาลจึงได้ใช้คำนี้เรื่อยมาจน พ.ศ. 2505 รัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานขึ้นหน่วยหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีชื่อว่า "กรมการพัฒนาชุมชน" และด้วยเหตุที่หน่วยงานที่มีคำว่า "ชุมชน" มักเป็นหน่วยงานด้านการปกครอง ความหมายของคำว่าชุมชนในระยะแรก จึงนำไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียง หรือซ้อนทับกับคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่

มีขอบเขตพื้นที่ ที่แน่นอนภายใต้การควบคุมของรัฐ“ชุมชน” ในที่นี้ตรงกับคำว่า Community ในภาษาอังกฤษ ซึ่งตามความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจหมายถึงการที่คนมาอยู่ร่วมกัน จากความหมายนี้เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ายังไม่ชัดเจนพอ เป็นความหมายที่มีขอบเขตกว้างมาก จึงมีบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายๆ ท่าน ได้พยายามศึกษาพฤติกรรมหรือการกระทำของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มๆ แล้วจึงสรุปความหมายของคำว่าชุมชนไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายโดยรูปศัพท์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ชุมชน หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 26 ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า "ชุมชน" แทนคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ความหมายของคำว่า "ชุมชน" โดยนัยนี้จึงสื่อความหมายไปในทำนองเดียวกับคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ที่หมายถึง หน่วยการปกครองระดับล่างสุดของพื้นที่ อีกทั้งยังมีขอบเขตทางภูมิศาสตร์ หรือทางกายภาพที่แน่นอน มีประชากรจำนวนหนึ่ง และมีระบบกลไกการปกครองที่เชื่อมต่อกับกลไกของรัฐอื่นๆตามลำดับชั้น คือ หมู่บ้าน-ตำบล-อำเภอ-จังหวัด-ประเทศชุมชนตามความหมายดังกล่าวนี้มีข้อจำกัดในแง่มุมมองความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางด้านของ"สังคม" "วัฒนธรรม" และ"ทรัพยากรธรรมชาติ" ของชุมชน เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกัน โดยที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่และเขตการปกครอง แต่เกี่ยวข้องกับความเป็นเครือญาติ การมีวัฒนธรรมของชนเผ่าเดียวกัน การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกัน การใช้ป่าชุมชนร่วมกัน และการใช้แหล่งน้ำร่วมกัน เป็นต้น อันเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถจำกัดได้ด้วยขอบเขตทางกายภาพใดๆความหมายของคำว่า "ชุมชน" อีกความหมายหนึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางการต่อสู้เพื่อต่อต้านกระแสการพัฒนาประเทศที่จะพยายามผลักดันประเทศให้ก้าวไปสู่ความทันสมัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เน้นการลงทุนอุตสาหกรรม การเปิดเสรีทางการค้าและระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมซึ่งกระบวนการพัฒนาแบบนี้มักได้รับการกำหนดและตัดสินใจโดยคนจำนวนน้อย หากแต่ผลของการพัฒนาได้ส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตของคนจำนวนมากในสังคม จึงมีกระแสการรวมกลุ่มของประชาชนจากที่ต่างๆ โดยเปิดกว้างให้ทุกคนที่มีแนวคิดคล้ายๆกันมาทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เป็นการเรียกร้องเพื่อมีส่วนร่วมกับกลไกของภาครัฐและต่างชาติ ในการกำหนดและรับผิดชอบอนาคตของตัวเองและสังคมที่อาศัยอยู่ อาจกล่าวได้ว่า ชุมชนในความหมายนี้เรียกได้ว่าเป็น "ชุมชนในจินตนาการ" (imagination community) อันเป็นกระบวนการของภาคประชาชนที่เคลื่อนไหวในอุดมการณ์เชิงอำนาจ

เพื่อถ่วงดุลกับอำนาจของรัฐ ธุรกิจเอกชน และต่างชาติ

(www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK26/chapter3/t26-3-11.htm)

ความหมายทางกฎหมาย

พระราชบัญญัติสภาพองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชน หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือ หรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกัน หรือดำเนินการอื่นอันเป็น ประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดง เจตนาแทนกลุ่มได้

ความหมายทางวิชาการ

ชยันต์ วรรธนะภูติ (2536) ชุมชน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่ง ในพื้นที่แห่ง หนึ่ง เพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต โดยเหตุที่มีคนกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่ ร่วมกัน ใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีองค์กรหรือ สถาบันของชุมชนและกฎเกณฑ์ต่างๆ

กาญจนา แก้วเทพ (2538) ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน มีความเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือข่าย จนถึงระดับหมู่บ้านและใหญ่กว่าระดับ หมู่บ้าน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็นคนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการดำรงรักษา คุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนา ถ่ายทอดไปยังลูกหลานอีกด้วย

ประเวศ วะสี (2538) ชุมชน หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มชนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน อาจเป็น การรวมตัวกันตามพื้นที่หรือไม่ใช่พื้นที่ก็ได้ สมาชิกของชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกัน มีความเอื้ออาทร ต่อกัน มีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำและมีการจัดการ

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) กล่าวถึงความสำคัญของความเป็นชุมชน ว่าการที่กลุ่มคนได้ สร้างสรรค์บางสิ่งบางอย่างขึ้นด้วยตนเอง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกัน คุณลักษณะหรืออัตลักษณ์ และการทำงานร่วมกัน ความเป็นชุมชนไม่ใช่สิ่งคงที่ อยู่ตลอดเวลา อาจเกิดขึ้นและสลายไปได้ บางขณะก็มีความเข้มแข็งเพื่อเผชิญสถานการณ์ที่ยุ่งยาก บางขณะอาจจะไม่มีพลัง และสูญสลายไปหรือ อาจฟื้นตัวขึ้นมาใหม่อีกครั้งก็ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตาม เงื่อนไขและสภาวะแวดล้อมต่างๆ

ความหมายศักยภาพชุมชน

นิยามและความหมายของศักยภาพ

ความหมายโดยรูปศัพท์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ เช่น เขามีศักยภาพในการทำงานสูง น้ำตกขนาดใหญ่มีศักยภาพในการให้พลังงานได้มาก

ความหมายทางวิชาการ

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2534) ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเห็นเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

กิตติชัย รัตนะ (2549) กล่าวว่า ศักยภาพของชุมชน หมายถึง จิตความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน รวมทั้งให้เกิดการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการอนุรักษ์วิทยา (Conservation Practice) นอกจากนี้ยัง หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพภูมินิเวศของชุมชนและยังครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบทัศน์ทางความคิด สติปัญญา และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ภายในชุมชนอีกด้วย ศักยภาพชุมชนเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงจิตความสามารถสูงสุดที่ชุมชนจะตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการจัดการชุมชนบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ ฉะนั้นในแต่ละชุมชนจึงมีศักยภาพที่แตกต่างกัน และความแตกต่างกันเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลายประการดังนี้

1.) จิตความสามารถในการเรียนรู้ หมายถึง จิตความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มองค์กรชุมชนหรือสมาชิกในสถาบันต่างๆ ในชุมชนที่จะเข้าถึงความรู้และสามารถจัดการความรู้ได้อย่างเป็นระบบ หมวดยุทธ์และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ตามครรลองของชุมชน โดยทั่วไปจิตความสามารถในการเรียนรู้ยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางการศึกษา แหล่งความรู้โดยรอบ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ถ่ายทอดความรู้ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคคล

2.) ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน หมายถึง ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ตามความต้องการได้ เช่น ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้เปรียบเสมือนกับเป็นทุนของชุมชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

3.) สมาชิกในชุมชน หมายถึง บทบาทของสมาชิกในชุมชน ศักยภาพของความเป็นผู้นำในชุมชน ระบบการได้มาซึ่งผู้นำ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนต่อการระดมทุนการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ อย่างแข็งขัน การแสดงบทบาทของสมาชิกในชุมชนจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้นยัง 14 ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ประเด็นปัญหาที่กระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน ความรุนแรงของปัญหา ความเป็นเอกภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ ความซับซ้อนของโครงสร้างการผลิตในชุมชน หรือแม้กระทั่งจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในชุมชน เหล่านี้เป็นต้น

4.) ระบบการบริหารจัดการชุมชน เป็นปัจจัยที่ควรพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนซึ่งอย่างยิ่งเนื่องจากว่าในแต่ละชุมชนจะมีทรัพยากรธรรมชาติหรือบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนมากน้อยเพียงใดก็ตาม แต่หากขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ก็ส่งผลกระทบต่อความไม่มีศักยภาพของชุมชนตามไปด้วย ระบบการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การระดมสมาชิกในชุมชน การระดมทุน การกำหนดกฎเกณฑ์กติกาในการจัดการชุมชน การจัดตั้งกลุ่มตามวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพลังอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มภายนอก นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน หรือแม้กระทั่งหลักในการปกครองท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสำคัญของการพัฒนาระบบการบริหารจัดการชุมชนทั้งสิ้น

เนตรนภา ชุมทอง (2551) ศักยภาพ หมายถึง ศักยภาพเป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษ potential ซึ่งใน Cambridge International Dictionary of English ได้อธิบายความหมายดังนี้ the degree of ability for developing or being developed ; a hidden unused ability : ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่าขีดความสามารถที่จะพัฒนาหรือถูกพัฒนาต่อไปได้ ความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ ศักยภาพเป็นคำที่ใช้บ่อยมากในหลายวงการตั้งแต่ใหญ่ ๆ จนถึงเรื่องย่อย ๆ เช่น ศักยภาพทางการศึกษา ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ศักยภาพทางการทหาร ศักยภาพทางศิลปะ ศักยภาพทางดนตรี และศักยภาพทางการกีฬา เป็นต้น และผู้ที่ใช้ก็มักจะเป็นนักวิชาการ นักพัฒนาหรือนักธุรกิจ แต่ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปฟังแล้วอาจไม่เข้าใจ แต่ถ้าพูดถึง แว่ ชาวบ้านจะเข้าใจทันที เช่น คนนี้มีแว่ทางดนตรี คนนี้มีแว่เป็นผู้นำ ศักยภาพหรือแว่ มีการนำไปใช้ทั้งทางบวกและทางลบ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีศักยภาพทางการทหารสูง ประเทศไทยมีศักยภาพทางการกีฬาค่ำ คนนี้มีแว่ทางวิทยาศาสตร์ คนนี้ไม่มีแว่ทางวิทยาศาสตร์ ศักยภาพชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนตระหนักรู้ถึงปัญหา สามารถคิดวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไข ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยชุมชนเอง และติดตามประเมินผล เพื่อนำมาซึ่งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และทบวงมหาวิทยาลัย (2546, หน้า 114) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนใน การควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1.การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2.การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคต ของตนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของ บุคคลหนึ่งใน สถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้า ร่วม การตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมี อิสราภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

จิต นิลพานิช และกุลธน ธนาพงศธร (2532) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนา ชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการ ดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วม อย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนา ชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี ส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วน เข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มี ความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2545,) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา ควร จะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหาก ชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดี แล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อม ไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและ มองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

- 2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็น ขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูล ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

- 3.การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมี ฐานะยากจน แต่ ก็มีแรงงานของตนที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิด ต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

- 4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและ ประเมินผลงาน ขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับ ประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความ ยากลำบาก

นอกจากนี้สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง, กระทรวง ศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย(2545,หน้า 116)ยังได้ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมใน ขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1.ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการ

2.ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและ วัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและ แหล่งทรัพยากรที่ใช้

3.ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้าง ประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและ ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4.ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้าน วัตถุและจิตใจ

5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการ พัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

ระดับของการมีส่วนร่วม

นรินทรชัย พัฒนพงศา (2546) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตาม หลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะใน โครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดย แบ่งเป็น 3 กรณี แล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ ในด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้ แบ่งไว้ดังนี้

1. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
2. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร
  - 2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
  - 2.2 วางแผนแก้ไขปัญหานั้นเป็นเรื่อง ๆ
  - 2.3 ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่าง ๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อ แก้ไขปัญหาที่วางแผนนั้น
  - 2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
  - 2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
  - 2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
  - 2.7 ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนแบบมีส่วนร่วม มีดังนี้

1)การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การชุมชนโดยเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชนมิใช่หมายถึงเฉพาะการเข้าร่วมในช่วงเวลาทำกิจกรรมเท่านั้นแต่กระบวนการการมีส่วนร่วมควรจะให้กลุ่มองค์กรชุมชนจะต้องเริ่มตั้งแต่ในการได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและในที่สุดจึงเข้าร่วมลงมือปฏิบัติด้วย โดยบุคคลกลุ่มจะเข้าร่วมในกิจกรรมใดด้วยจิตวิญญาณนั้น บุคคลนั้นจะต้องมีความเข้าใจปัญหาตนเอง และตระหนักถึงสิทธิของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้นซึ่งความรู้สึกละเล็นจะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคลได้รับข้อมูลใหม่ที่ช่วยเพิ่มอำนาจทางความคิดและมีโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้น

2)บทบาทหญิง – ชายในการพัฒนา มีความเชื่อว่าหญิงและชายจะต้องมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาเท่าเทียมกัน จึงมุ่งเน้นการจัดเวทีให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการฝึกฝนในสัดส่วนที่เท่า หรือใกล้เคียงกับชาย

3)เน้น “ชาวบ้าน” เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนา เริ่มต้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วมควรจัดอบรมหรือการประชุมกลุ่มองค์กรชุมชนที่นำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมคือกระบวนการที่ไม่กำหนดขอบเขต อย่าใช้เนื้อหาของอบรมหรือประชุมที่ให้ชาวบ้านหรือผู้เข้ารับการอบรมหรือประชุมเป็น

เพียงผู้รับฟัง และมีเนื้อหาที่วิทยากรเป็นผู้บรรยายอย่างเดียวเท่านั้น แต่กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่ผู้ดำเนินการจะกระตุ้นให้ชาวบ้านหรือผู้เข้าอบรมหรือประชุมร่วมกัน สำรวจ ปัญหา และร่วมวิเคราะห์ปัญหาของเขา ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจหรือการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมในกระบวนการ

4) กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ความเชื่อว่าผู้ใหญ่หรือชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้มีบทเรียน ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีสำหรับผู้ใหญ่จะต้องเริ่มจากเคารพ ประสบการณ์ บทเรียนของพวกเขาคือเชื่อมกับความรับรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม และเรื่องราวอันเป็น เนื้อหาของการเรียนรู้จะต้องส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่

ฐานความเชื่อว่า ในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วมนั้น เป็นความพยายามที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านผู้นำท้องถิ่น กลุ่มและองค์กรชุมชนได้ใช้อำนาจการบริหารส่วน ตำบล เป็นเวทีในการกำหนดทิศทางร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในระดับตำบล การเข้ามามี ส่วนร่วมของชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนอย่างแท้จริงน่าจะเป็นพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เข้มแข็งสามารถเป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการ การประสานงาน การ วางแผน การบริหารงบประมาณและข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภาพร ลิขิตวงศ์จร(2554) บัญชีครัวเรือน : เครื่องมือสู่เศรษฐกิจพอเพียง หนทางสำคัญที่ทำให้ การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้สำเร็จ ประการหนึ่งคือ การบริโภคตามความจำเป็นและ เหมาะสมของแต่ละครัวเรือน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการวางแผนและบริหารการเงินอย่างรอบครอบมี เหตุผลและใช้สติในการดำรงชีวิต ดังนั้นการทำบัญชีครัวเรือนจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้ เราสามารถบริหารจัดการการเงินของครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถบรรลุถึงการ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ทิพย์วรรณสินุญจน์และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” ได้จัดอบรมเรื่อง “โครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิ ปัญญาทางบัญชีตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ให้กับประชาชนในพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 50 ครัวเรือน/ราย และส่งเสริมให้ประชาชนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ประชาชนทดลอง การบันทึกบัญชีครัวเรือนจากรายการตัวอย่างก่อนการบันทึกจริง ทดสอบความรู้ในการวิเคราะห์รายรับ – รายจ่ายของตนเอง โดยใช้แบบทดสอบ ติดตามการบันทึกบัญชีของประชาชนแต่ละรายทุกเดือนเป็น

เวลา 3 เดือน เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของประชาชนก่อนและหลังการจัดทำบัญชีครัวเรือน ดังนี้ สัมภาษณ์และสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า หลังจากการอบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประชาชนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 75.93 โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้จ่ายเงินคือ มีการวางแผนก่อนการใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 98.26 รองลงมาคือตัด ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป คิดเป็นร้อยละ 86.28 และบันทึกรายรับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 70.75 ตามลำดับ ผลการใช้จ่ายเงินของประชาชนเปรียบเทียบเป็รายเดือนจำนวน 3 เดือน เพื่อดูการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของประชาชนในแต่ละเดือนโดยรวมพบว่า รายจ่ายรวมของ ประชาชนเดือนที่ 2 ลดลงจากเดือนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 22.07 และเดือนที่ 3 ลดลงจากเดือนที่ 2 คิดเป็น ร้อยละ 40.62 ตามลำดับ

พลรัตน์ โคตรจรัส และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์บัญชีรายรับ – รายจ่าย ครัวเรือน ตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครัวเรือนจำนวนทั้งสิ้น 76 ครัวเรือนระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 กรกฎาคม พ.ศ.2555 โดยใช้แบบบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนในการเก็บข้อมูลครัวเรือน โดย รายรับรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่างแต่ละครัวเรือนจะมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมการใช้ ชีวิตของแต่ละครัวเรือน อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่มีรายรับในครัวเรือน ซึ่ง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อรายรับและลักษณะการใช้จ่ายของแต่ละครัวเรือนว่ามีการใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น หรือมากน้อยแค่ไหน

จากผลการศึกษา ด้านรายรับพบว่า รายรับของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากการค้าขายคิดเป็น ร้อยละ 53.07 รองลงมาคือการขายผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 18.24 ตามด้วยรายรับที่เป็นเงินเดือน คิดเป็น ร้อยละ 15.22 และมีรายรับบางส่วนมาจากด้านอื่นๆ ได้แก่ การทำงานพิเศษในเวลาว่างหลังจากเลิกงาน ประจำหรือวันหยุดเนื่องจากในบางครัวเรือนรายรับได้จากค่าจ้างรายวันไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ ด้านรายจ่าย ได้จัดประเภทรายจ่ายออกเป็น 3 หมวดคือ 1)หมวดรายจ่ายที่จำเป็น 2)รายจ่ายที่ไม่จำเป็น 3) รายจ่ายอื่นๆ โดยผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายที่จำเป็นเฉลี่ยต่อครัวเรือน อยู่ที่ ครัวเรือนละ 11,322.28 บาท มีรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ครัวเรือนละ 2,356.36 บาท แล ะมีรายจ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อครัวเรือน อยู่ที่ครัวเรือนละ 15,014.78 บาท

นอกจากนี้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีสัดส่วนรายจ่ายที่เป็นการชำระค่านีสิน ก่อนข้างสูงจึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต้องดำเนินนโยบายช่วยเหลือในเรื่องการบริหาร

จัดการหนี้สินของครัวเรือน ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพเสริมเพื่อช่วยเพิ่มรายรับของครัวเรือน ซึ่งเป็นการช่วยให้ครัวเรือนสามารถบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม

อนเนก ชิตเกสร (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการรายจ่ายและเพิ่มพูนรายได้เชิงบูรณาการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” พบว่า การสร้างความตระหนักและการยอมรับถึงประโยชน์ของการบันทึกบัญชีครัวเรือน การกำหนดแผนกิจกรรมเพื่อดำเนินการลดรายจ่ายตามข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือน การดำเนินกิจกรรมตามแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น การเสริมประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกิจกรรม การประเมินผลกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรครวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินกิจกรรมในรอบต่อไป อีกทั้งมีการจัดการในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การออมอย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมบัญชีสหกรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ต้องทำงานในรูปแบบเครือข่ายและวางแผนดำเนินงานร่วมกันโดยไม่แยกส่วนกัน เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน โดยเริ่มตั้งแต่การสร้าง ความตระหนักไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การทำบัญชีครัวเรือน การนำข้อมูลจากกรลงบันทึกบัญชีครัวเรือนไปสู่การกำหนดกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ชุมชนและพยายามผลักดันให้ชุมชนสร้างความเข้มแข็งด้วยตนเอง โดยยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมและใช้ทุนทางทรัพยากร ทุนภูมิปัญญา รวมทั้งทุนทางสังคมภายในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัย “การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้

2 เพื่อสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีพและรายได้ โดยคณะผู้วิจัยจะทำการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อสรุปและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่

การวิจัยเชิงสำรวจ

เป็นการประยุกต์การออกแบบเครื่องมือที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์หาต้นทุนการผลิต/รายรับ – รายจ่าย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการสัมภาษณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลมิติด้านการจัดการอาชีพและรายได้กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว กลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตเครื่องหนังผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่

2. กลุ่มตัวอย่าง

- 1) เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว กลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตเครื่องหนังตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้านเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์เจาะลึก(In-depth interview) โดยกำหนดข้อคำถามในงานวิจัยไว้บางส่วนและสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คำถามที่เตรียมไว้จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.2แบบสอบถามโดยกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ได้แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1คำถามเกี่ยวกับข้อมูลตามลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภาระหนี้สินรวม ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ดังนี้

1. เพศ

☐ชาย

☐หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส

1. ☐โสด

2. ☐สมรส

3. ☐หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ☐ ประถมศึกษา
2. ☐ มัธยมศึกษา / ปวช.
3. ☐ อนุปริญญา / ปวส.
4. ☐ ปริญญาตรีขึ้นไป
5. ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. อาชีพหลัก

1. ☐ ปลูกข้าว ☐ ที่ดินตนเอง .....ไร่ ☐ ที่ดินเช่า จำนวน.....ไร่
2. ☐ ปลูกมันเทศ ☐ ที่ดินตนเอง .....ไร่ ☐ ที่ดินเช่า จำนวน.....ไร่
3. ☐ ผลิตเครื่องหนัง
4. ☐ จักสาน
5. ☐ อาชีพรอง โปรดระบุ.....

6. ภาระหนี้สินรวม.....บาท

1. ☐ เงินกู้ยืมในระบบ จำนวน.....บาท
2. ☐ เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน จำนวน.....บาท
3. ☐ เงินกู้ธนาคาร จำนวน.....บาท
4. ☐ บัตรเครดิต จำนวน.....บาท
5. ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....จำนวน.....บาท

ส่วนที่ 2คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ และคำถามเกี่ยวกับการต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนโดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ทสเกล (Likert's Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่ต้องการ ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นข้อคำถามในการเข้าร่วมทั้ง 9 ด้าน ได้แก่การส่งเสริมการตลาดการส่งเสริมสุขภาพความ

ปลอดภัยในการทำงาน การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การออกแบบผลิตภัณฑ์การส่งเสริมด้านการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรการส่งเสริมเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องล้างมัน , โรงสีชุมชน, เครื่องเย็บหนัง,เครื่องจักตอก ฯลฯ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่ายการสนับสนุนข้อมูลวิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิต/เพิ่มศักยภาพการผลิตการสนับสนุนข้อมูลวิชาการด้านสวัสดิการพื้นฐานจากหน่วยงานรัฐ การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพ ดังต่อไปนี้

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ						
1	การส่งเสริมการตลาด					
2	การส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัยในการทำงาน					
3	การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การออกแบบผลิตภัณฑ์					
4	การส่งเสริมด้านการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร					
5	การส่งเสริมเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องล้างมัน ,โรงสีชุมชน, เครื่องเย็บหนัง,เครื่องจักตอก ฯลฯ					
6	การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่าย					
7	การสนับสนุนข้อมูลวิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิต/เพิ่มศักยภาพการผลิต					
8	การสนับสนุนข้อมูลวิชาการด้านสวัสดิการพื้นฐานจาก					

	หน่วยงานรัฐ					
9	การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพ					

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับไม่ต้องการ

การแปลผลจากการประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อคำถาม ซึ่งสามารถแปลผลในแต่ละช่วงชั้นได้ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 แปลผลว่า มีระดับความต้องการในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 แปลผลว่า มีระดับความต้องการในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 แปลผลว่า มีระดับความต้องการในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 แปลผลว่า มีระดับความต้องการในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 แปลผลว่า มีระดับความต้องการในระดับไม่ต้องการ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question) โดยให้เขียนบรรยาย

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับบัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีรายรับ บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว เกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบการผลิตเครื่องหนัง) โดยลักษณะคำถามเป็นการกรอกข้อมูลตัวเลขในแบบสอบถามในการวิเคราะห์ผลทั้งในเชิงตัวเลขจากฐานข้อมูลบัญชี และเชิงเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการทำงานต่างๆ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ที่เป็นการบูรณาการระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ตั้งแต่เริ่มต้นกระทั่งสิ้นสุดโครงการวิจัย (รายละเอียดตามเอกสาร ภาคผนวก ก)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาแผนพัฒนาตำบลแผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ.2553-2560 องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านเศรษฐกิจ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การวิจัยเชิงสำรวจ ได้จากการแจกแบบสอบถาม 4 ส่วน ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลตามลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ ข้อเสนอแนะ แบบสอบถามเกี่ยวกับฐานข้อมูลบัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีรายรับ บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้นำชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งเป็นแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) ในการวิเคราะห์

5.2 อธิบายฐานความต้องการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ระดับความต้องการ

5.3 อธิบายข้อคำถามแบบเปิด (Open ended question) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ และนำเสนอข้อมูลอธิบายเป็นความเรียง

5.4 อธิบายฐานข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยวิธีการดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

3) วิเคราะห์ฐานข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage)

4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์การจัดการอาชีพและรายได้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้ เพื่อสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นรวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว เกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภาระหนี้สินรวม วิเคราะห์โดยการความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน 130 คน	
		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	79	60.8
	หญิง	51	39.2
อายุ			
	ต่ำกว่า 35 ปี	8	6.2
	36-45 ปี	38	29.2
	46-55 ปี	57	43.8
	55 ปีขึ้นไป	27	20.8
สถานภาพสมรส			
	โสด	4	3.1
	สมรส	116	89.2
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	10	7.7
ระดับการศึกษาสูงสุด			
	ประถมศึกษา	92	70.8
	มัธยมศึกษา/ปวช.	27	20.8
	อนุปริญญา/ปวส.	9	6.9
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	1.5
	อื่นๆ	-	-
อาชีพ			

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน 130 ครีวเรือน	
		จำนวน	ร้อยละ
	ปลูกข้าว	50	38.5
	ปลูกมันเทศ	40	30.8
	ผลิตเครื่องหนัง	25	19.2
	จักสาน	15	11.5
	อื่นๆ	-	-
ภาระหนี้สิน			
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	47	36.1
	5,000 - 10,000 บาท	14	10.8
	10,001 – 15,000 บาท	31	23.8
	15,001 – 20,000 บาท	27	20.8
	มากกว่า 20,000 บาท	11	8.5

จากตาราง 4.1 พบว่าบุคคลที่ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมามีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.2 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมา หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 7.7 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 20.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาประกอบอาชีพปลูกมันเทศ คิดเป็นร้อยละ 30.8 ส่วนใหญ่ภาระหนี้สินต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมามีภาระหนี้สิน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.8

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ แสดงผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ระดับความต้องการ

ตารางที่ 4.2 ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ

ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ	วิเคราะห์ข้อมูล		
	Mean	S.D	ระดับ
1.การส่งเสริมการตลาด	3.91	0.87	มาก
2.การส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัยในการทำงาน	3.16	0.74	ปานกลาง
3.การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การออกแบบผลิตภัณฑ์	2.80	0.80	ปานกลาง
4.การส่งเสริมด้านการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	3.05	0.88	ปานกลาง
5.การส่งเสริมเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องล้างมัน, โรงสีชุมชน, เครื่องเย็บหนัง, เครื่องจักตอก ฯลฯ	4.08	0.77	มาก
6.การส่งเสริมการรวมกลุ่ม/สร้างเครือข่าย	3.70	0.77	มาก
7.การสนับสนุนข้อมูลวิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิต/เพิ่มศักยภาพการผลิต	3.84	1.14	มาก
8.การสนับสนุนข้อมูลวิชาการด้านสวัสดิการพื้นฐานจากหน่วยงานรัฐ	3.80	0.66	มาก
9.การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพ	4.04	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ ในด้านการส่งเสริมเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องล้างมัน, โรงสีชุมชน, เครื่องเย็บหนัง, เครื่องจักตอก ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.08 รองลงมาในด้านการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.80 ได้แก่ด้านการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การออกแบบผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ปัญหาในเรื่องการประกอบอาชีพในฤดูกาลเพาะปลูกปัจจุบันส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำในเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าวเพราะต้องใช้ปริมาณน้ำเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถเพาะปลูกข้าวได้ในพื้นที่ต่ำล้นน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนมาปลูกมันเทศแทน ทำให้พื้นที่การปลูกมันเทศเพิ่มขึ้น ปริมาณของผลผลิตมากขึ้น อีกทั้งราคามันเทศในท้องตลาดต่ำ จึงทำให้มีรายได้ลดน้อยลง ในกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนังยังขาดแคลนด้านอุปกรณ์เครื่องเย็บและแรงงาน ส่วนกลุ่มอาชีพจักสานชาววัดฤทธิชัยที่ใช้การผลิต ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าต่อความต้องการของตลาดได้ ในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายรับ รายจ่าย คราวเรือน ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้นึกถึงประโยชน์ที่เกิดจากการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความเบื่อบ่าเมื่อพูดถึงเรื่องของบัญชีดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ ในกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวและปลูกมันเทศ อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว กลุ่มอาชีพเครื่องหนังอยากให้มีการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องเย็บหนัง กลุ่มจักสานอยากให้สนับสนุนเครื่องจักดอกและช่องทางการตลาดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว เกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง)

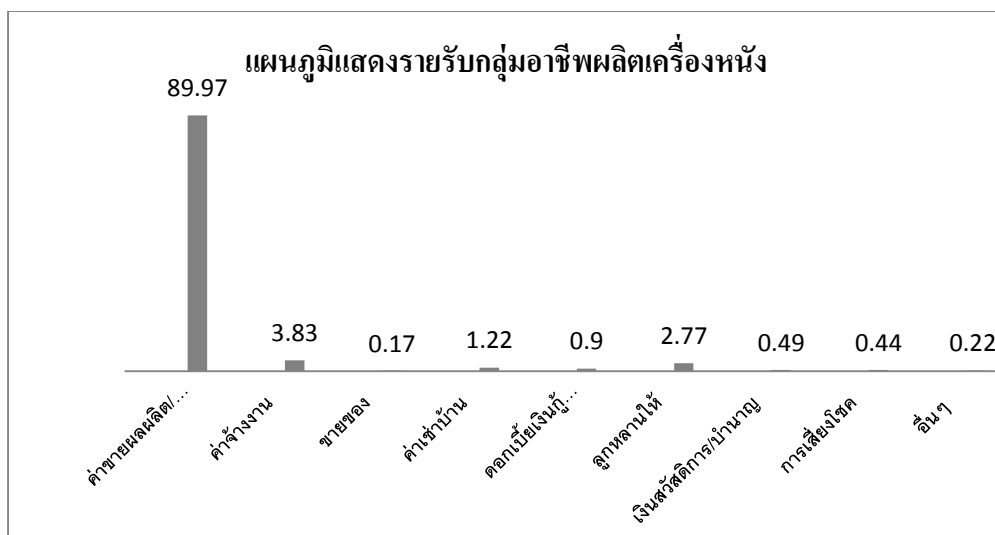
เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพแสดงผลการวิเคราะห์พรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage)

ตารางที่ 4.3 รายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายรับ									
ครัวเรือน ที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
1	30000	-	-	-	-	2000	-	-	-
2	15000	3000	-	-	-	1000	-	900	-
3	25000	-	-	-	-	-	-	-	-
4	80000	-	-	4500	1500	-	1200	-	-
5	10000	2000	-	-	-	2000	-	-	500
6	25450	-	-	-	-	1000	-	-	-
7	60000	-	-	3000	-	-	-	-	400
8	50000	-	-	-	2500	-	-	-	-
9	22000	-	-	-	-	1000	-	-	-

รายรับ									
ครัวเรือน ที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
10	18000	2000	250	-	-	-	-	-	-
11	15000	-	-	-	-	1500	-	600	-
12	10000	1500	-	-	-	-	-	-	-
13	8500	4500	-	-	-	2000	600	-	300
14	15000	-	-	-	-		-	-	-
15	22500	1500	-	-	-	1000	-	1200	-
16	18000	-	500	-	-		-	-	-
17	20000	-	-	-	-	3000	600	-	-
18	10000	2500	-	-	-		-	-	-
19	13500	-	300	-	-		-	-	-
20	9500	3000	-	-	-	1000	600	-	-
21	7000	3500	-	-	-		-	-	-
22	14000	-	-	-	-		-	-	-
23	18000	-	-	-	-	-	-	-	-
24	20000	-	-	-	-	1500	-	-	
25	15000	-	-	-	1500	-	-	-	-

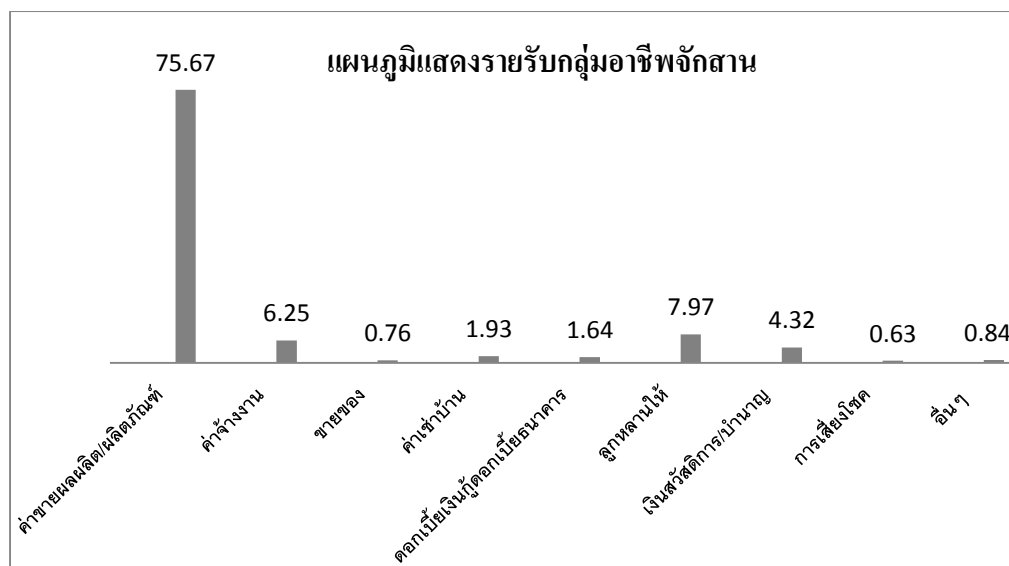
ภาพประกอบ 1 รายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 1 รายรับส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ครัวเรือนใน 1 รอบการผลิต(ส่งผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง) และรายได้ส่วนอื่นๆ ต่อเดือน มาจากการขายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 89.97 รองลงมาคือรายรับที่มาจากค่าจ้างงานที่คนในกลุ่มผลิตเครื่องหนังกันเองส่งของมาให้ทำคิดเป็นค่าเหมาจ้าง คิดเป็นร้อยละ 3.83 จากการสอบถามและเก็บข้อมูลจะมีรายรับอีกบางส่วน ประกอบด้วย เงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 2.77 รายรับที่ได้จากการให้เช่าบ้าน/เช่าที่ คิดเป็นร้อยละ 1.22 รายรับที่ได้จากการปล่อยเงินกู้และดอกเบี้ยธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 0.9 รายรับที่ได้จากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.49 รายรับที่ได้จากการเลี้ยงโชค(ถูกหวย) คิดเป็นร้อยละ 0.44 รายรับที่ได้จากการขายของ(วัสดุเหลือใช้การการทำเครื่องหนัง) 0.17 และรายรับจากแหล่งอื่น เช่น เงินที่ผู้ช่วยงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 0.22 สรุปรวมรายรับต่อเดือน 24,516บาท

ตารางที่ 4.4 รายรับกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายรับ									
ครัวเรือน ที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
1	3000	800	-	-	-	1000	600	-	-
2	5000	1500	-	-	-	1500	700	300	700
3	6000	2000	-	-	-	2000	700	-	-
4	10000	-	600	-	750	-	600	-	-
5	15000	-	300	-	1200	-	1200	450	-
6	3500	500	-	-	-	500	600	-	-
7	4500	1200	-	-	-	-	-	-	-
8	3500	900	-	-	-	-	-	-	300
9	6500	-	-	-	-	-	-	-	-
10	4400	-	-	1600	-	-	-	-	-
11	7500	-	-	-	-	-	-	-	-
12	6000	550	-	-	-	-	-	-	-
13	4000	-	-	700	-	3500	-	-	-
14	7800	-	-	-	-	-	-	-	-

ภาพประกอบ 2 รายรับกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

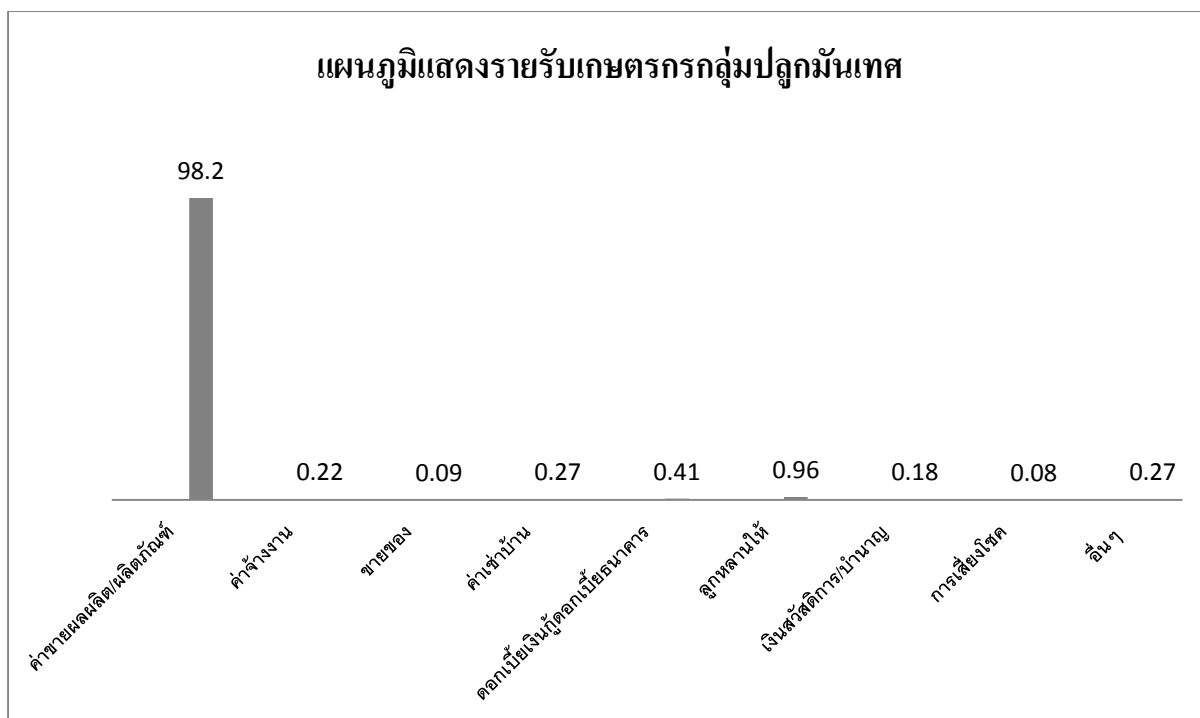
จากภาพประกอบ 2 พบว่า รายรับส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 ครัวเรือนครัวเรือน ใน 1 รอบการผลิต(ส่งผลิตภัณฑ์จักสาน) และรายได้ส่วนอื่นๆ ต่อเดือน มาจากการการขายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 75.67 รองลงมาคือ รายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 7.97 รายรับจากค่าจ้างงาน(รับจ้างคนภายในกลุ่มจักสานกันเอง) คิดเป็นร้อยละ 6.25 จากการสอบถามและเก็บข้อมูลส่วนใหญ่กลุ่มอาชีพจักสานเป็นกลุ่มที่มีผู้ประกอบอาชีพที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจึงทำให้มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านรายรับจากสวัสดิการ/บำนาญ อยู่ในอันดับ 3 ของรายรับ คิดเป็นร้อยละ 4.32 ส่วนรายรับที่น้อยที่สุดได้แก่ รายรับจากการเลี้ยงชีพ คิดเป็นร้อยละ 0.63 รายรับจากการขายของ คิดเป็นร้อยละ 0.76 รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้และธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 1.64 รายรับจากการขายของ 0.76 ตามลำดับ รายรับส่วนอื่นที่นอกเหนือจากนี้เช่น ค่างานบวช งานแต่ง งานศพ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 0.84 สรุปรวมรายได้ต่อเดือน 7,946.67 บาท

ตารางที่ 4.5 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายรับ									
ครัวเรือน ที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
1	75000	1500	1500	-	-	3000	-	-	-
2	180000	-	2000	4000	-	-	1200	1200	-
3	90000	2000		-	-	1500	-	-	-
4	150000	-	600	-	-	-	600	-	-
5	150000	-	-	-	4000	-	-	-	-
6	75000	3500	-	-	-	-	-	-	-
7	195000	-	-	-		-	-	-	-
8	150000	-	-	-	2500	-	-	-	-
9	105000	-	-	-	-	-	-	-	-
10	225000		-	1500	-	-	-		-
11	150000	-	-	3000	-	-	600	--	-
12	285000	-	-	-	-	-	600	--	-
13	375000	-	-	-	7500	-	600	-	-
14	105000	-	-	-		-	-	-	-

รายรับ									
ครัวเรือน ที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
15	105000	-	-	-	-		-	-	-
16	195000	-	-	-	-	2000	-	-	-
17	150000	-	-	-	-	-	-	-	-
18	120000	-	-	-	-	-	1200	-	-
19	150000	-	-		2000	-	600	-	4500
20	75000	1800	-	1000	-	3500	-	600	-
21	180000	-	-	-	-	2000	600	950	-
22	225000	-	-	-	-	-	-	-	-
23	90000	-	-	-	2500	-	1200	-	-
24	105000	-	-	-	-	-	-	-	-
25	75000	2500	250	-	-	-	-	-	-
26	105000	-	-	-	-	-	-	-	-
27	45000	-	-	-	-	-	-	-	-
28	105000	-	-	-	-	2000	600	-	-
29	120000	-	-	-	-	1500	1200	-	-
30	180000	-	-	2500	-	-	-	-	-

ภาพประกอบ 3 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 3 พบว่า รายรับส่วนใหญ่ของเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 ครัวเรือน มาจากการขายมันเทศ คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมาคือรายรับที่มาจากรายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 0.41 ส่วนรายรับส่วนอื่นๆ ที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยประกอบด้วย รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 0.41 รายรับจากค่าเช่าบ้าน/เช่าที่ คิดเป็นร้อยละ 0.27 เท่ากับ รายรับที่มาจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.27 รายรับที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.18 รายรับที่มาจากการขายของ คิดเป็นร้อยละ 0.09 และรายรับที่มาจากการเล่นโชค คิดเป็นร้อยละ 0.08 สรุปรวมรายได้ต่อเดือน 37,638.75 บาท

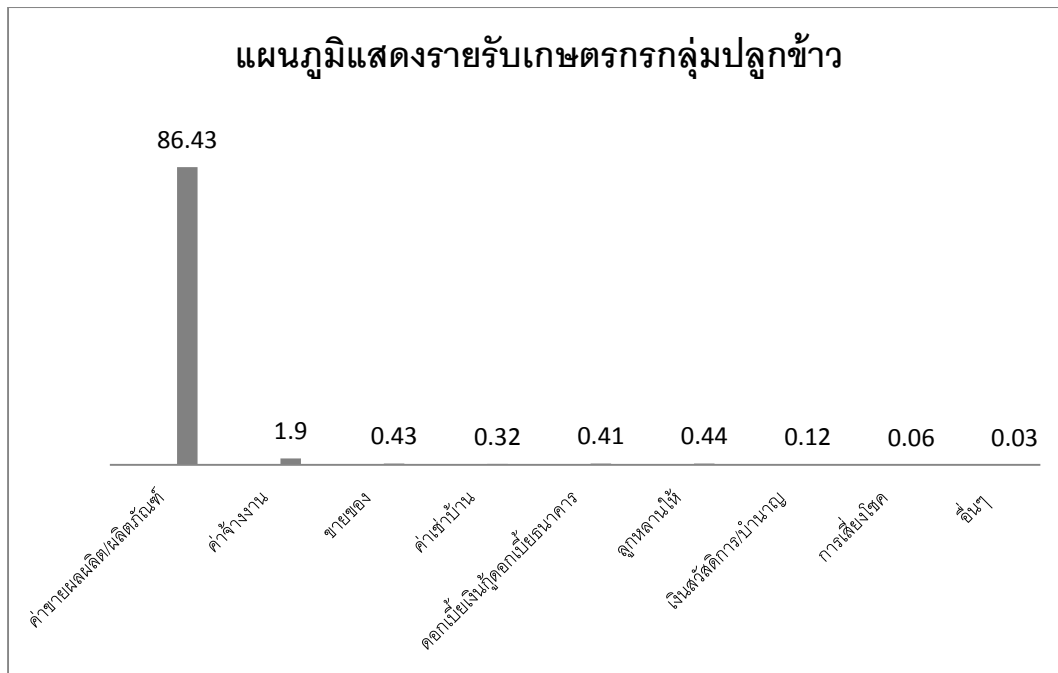
ตารางที่ 4.6 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าวตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายรับ									
ครัวเรือนที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
1	150000	-	-	-	-	-	-	-	700
2	250000	-	-	-	-	-	1200	-	-
3	270000	-	-	-	-	-	-	-	-
4	355000	-	-	-	-	-	600	-	-
5	320000	-	-	-	4000	-	-	-	550
6	-	4000	-	-	-	-	-	-	-
7	-	6000	-	-	-	2500	-	-	-
8	-	7000	-	-	2500	-	-	-	-
9	-	5000	-	-	-	-	-	-	600
10	-	-	4000	1500	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	3000	600	-	-
12	-	-	6500	-	-	-	600	-	-
13	-	-	-	3000	7500	-	600	-	-
14	-	-	-	-	-	2500	-	-	-

รายรับ									
ครัวเรือนที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
15	-	-	3000	-	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	1500	600	-	-
17	-	5500	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	1500	-	-	-
19	-	-	2690		2000	-	-	-	-
20	-	7000	-	-	-	-	-	-	-
21	-		-	4500	-	-	-	-	-
22	-	3500	-	-	-	1000	-	-	-
23	-	-	7500	-	2500	-	-	-	-
24		-		-	-	1500	600	-	-
25	-	6000	-	-	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-	2500	-	-	-
27	-	6000	-	-	-	-	-	-	-
28	-	-	-	-	-	2000	1200	-	-
29	-	-	-	-	-	1500	-	-	-
30	-	6000	-	3500	-	-	-	-	-

รายรับ									
ครัวเรือนที่	ค่าขาย ผลผลิต/ ผลิตภัณฑ์	ค่าจ้าง งาน	ขายของ	ค่าเช่าบ้าน เช่าที่	ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ย ธนาคาร	ลูกหลาน ให้	เงินสวัสดิการ/ บำนาญ	การเลี้ยงโชค	อื่นๆ
31	-	-	-	-		2000	-	-	-
32	-	-	-	3000		2000	-	-	-
33	-	3500	-	-		-	-	-	-
34	-	-	-	-		1500	-	1800	-
35	-	4500	-	-		-	1200	-	-
36	-	-	-	3000		-	600	-	-
37	-	-	-	-		2000	-	-	-
38	-	5000	-	-		1500	-	-	-
39	-	-	-	-		2500	-	-	-
40	-	3500	-	-		-	-	-	-
41	-	6000	500	-	2000	-	-	-	-
42	-	8000	-	-	-	-	-	1500	-
43	-	4500	-	-	-	-	-	-	-
44	-	-	300	-	-	3000	-	-	-
45	-	-	-	-	-	2000	600	-	-
46	-	4500	-	-	-	-	-	-	-

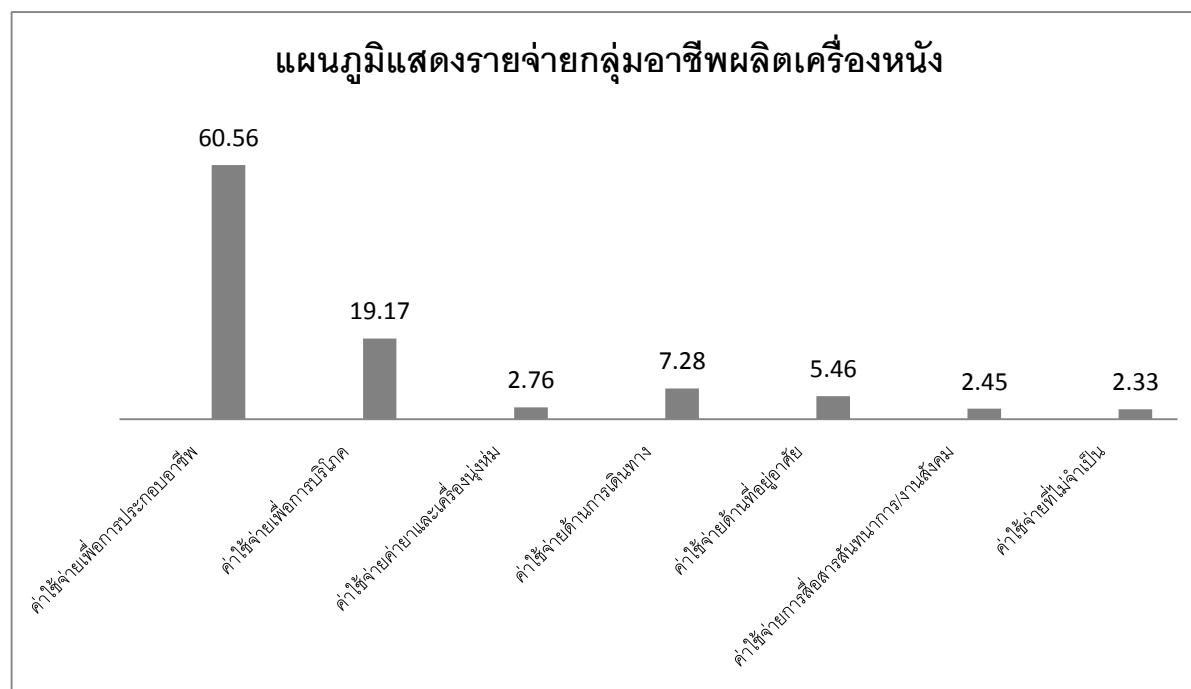
ภาพประกอบ 4 รายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 4 พบว่า ในรอบการผลิตการปลูกข้าว ปี 2558 เกษตรกลุ่มปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 ครัวเรือน ได้ทำการปลูกข้าวมีจำนวน 5 ครัวเรือน เท่านั้นเนื่องจากภาวะการขาดแคลนน้ำที่นำมาใช้ในการเพาะปลูกข้าว รายรับส่วนใหญ่ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังมาจากรายรับที่เกิดจากการขายข้าว คิดเป็นร้อยละ 86.43 รองลงมาคือรายรับที่ได้จากการจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และรายรับด้านอื่นๆ ประกอบด้วย รายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 0.44 รายรับจากการขายของคิดเป็นร้อยละ 0.43 รายรับที่มาจากค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ดินคิดเป็นร้อยละ 0.32 รายรับที่มาจากความเสี่ยงโชค คิดเป็นร้อยละ 0.06 รายได้ที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.12 และรายได้ที่มาจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.03 สรุปรวมรายรับครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือนต่อเดือน 39,838.57 บาท รวมรายรับต่อเดือนของครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 4,694.22 บาท

ตารางที่ 4.7 รายจ่ายกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครัวเรือนที่	รายจ่าย						
	รายจ่ายหมวดที่ 1	รายจ่ายหมวดที่ 2	รายจ่ายหมวดที่ 3	รายจ่ายหมวดที่ 4	รายจ่ายหมวดที่ 5	รายจ่ายหมวดที่ 6	รายจ่ายหมวดที่ 7
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค	ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม	ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง	ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสาร สันทนาการ และงานสังคม	ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
1	13500	3550	360	1260	650	-	180
2	6750	3940	400	630	480	350	450
3	11250	4560	350	2500	350	600	160
4	36000	5500	420	4500	2650	750	690
5	4500	3650	360	3200	500	600	750
6	11452	2500	600	450	690	390	1200
7	27000	3900	200	3600	1690	200	780
8	22500	3540	750	3900	2200	750	1200
9	9900	2560	350	1500	750	950	690
10	8100	2600	425	550	650	350	300
11	6750	2300	500	460	690	550	700
12	4500	3420	600	490	460	-	-
13	3825	3600	330	750	530	-	640

14	6750	2600	150	250	580	550	-
15	10125	3300	750	360	590	440	-
16	8100	3000	690	200	660	460	-
17	9000	3800	350	400	1000	580	350
18	4500	1950	250	600	1650	-	-
19	6075	2250	350	490	1980	-	-
20	4275	2560	690	550	760	650	450
21	3150	2300	400	600	370	-	200
22	6300	2500	670	480	690	-	-
23	8100	3500	550	790	450	425	-
24	9000	2980	460	850	750	800	-
25	6750	2200	350	460	600	650	800
รวม	248152	78560	11305	29820	22370	10045	9540
Mean	60.56	19.17	2.76	7.28	5.46	2.45	2.33
รายจ่ายรวมทั้งสิ้น 409,792 บาท							
รวมรายจ่ายเฉลี่ยต่อรอบการผลิตครั้งเรือน 16,391.68 บาท (รายจ่ายต่อ 1 เดือน เท่ากับ 16,391.68 บาท)							
* 1 รอบการผลิต น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 เดือน							

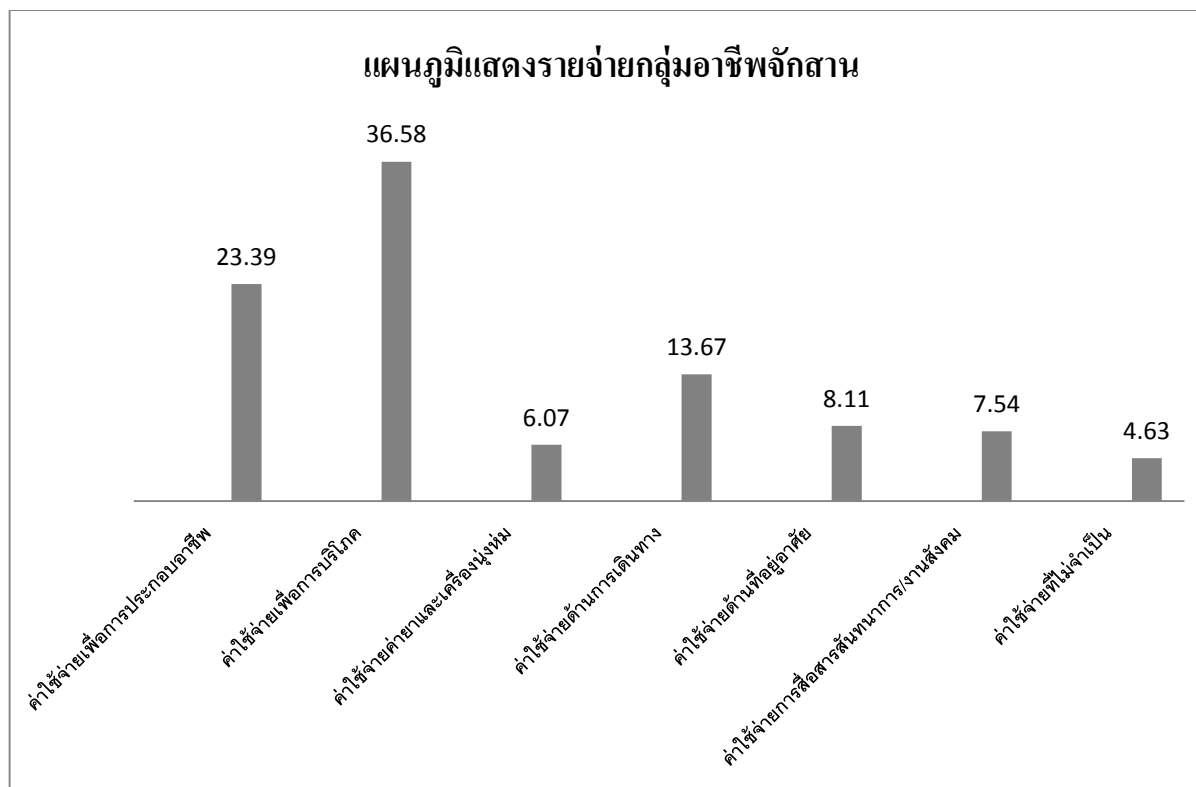
ภาพประกอบ 5 รายจ่ายกลุ่มผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 5 พบว่ารายจ่ายกลุ่มผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจกค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 60.56 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 19.17 และ ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 7.28 ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 5.46 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 2.76 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสันทนาการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 2.45 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 2.33 รายจ่ายกลุ่มผลิตเครื่องหนังรวมทั้งสิ้น 409,792 บาท รวมรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 16,391.68 บาท

ตารางที่ 4.8 รายจ่ายกลุ่มอาชีพจักสานตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครัวเรือน ที่	รายจ่าย						
	รายจ่ายหมวดที่ 1	รายจ่ายหมวดที่ 2	รายจ่ายหมวดที่ 3	รายจ่ายหมวดที่ 4	รายจ่ายหมวดที่ 5	รายจ่ายหมวดที่ 6	รายจ่ายหมวดที่ 7
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค	ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม	ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง	ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย	ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสาร สันทนาการ และงานสังคม	ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
1	900	1990	250	200	650	360	500
2	1500	3500	150	630	480	400	630
3	1800	3540	500	2500	350	1300	1200
4	3000	2630	550	1950	480	420	150
5	4500	3900	970	3200	1360	360	-
6	1050	1440	280	450	645	600	380
7	1350	1650	450	690	980	200	360
8	1050	1940	690	750	560	360	-
9	1950	2560	740	250	530	550	420
10	1320	2480	585	300	1200	650	710
11	2250	3300	300	600	300	750	360
12	1800	3000	250	480	340	900	-

13	1200	3800	650	3000	260	425	550
14	2340	2980	460	460	650	800	100
15	1050	3600	200	350	600	650	-
รวม	27060	42310	7025	15810	9385	8725	5360
Mean	23.39	36.58	6.07	13.67	8.11	7.54	4.63
รายจ่ายรวมทั้งสิ้น 115,675 บาท							
รวมรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน 7,711.67 บาท (รายจ่ายต่อ 1 เดือน เท่ากับ 7,711.67บาท)							
* 1 รอบการผลิต น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 เดือน							

ภาพประกอบ 6 รายจ่ายกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

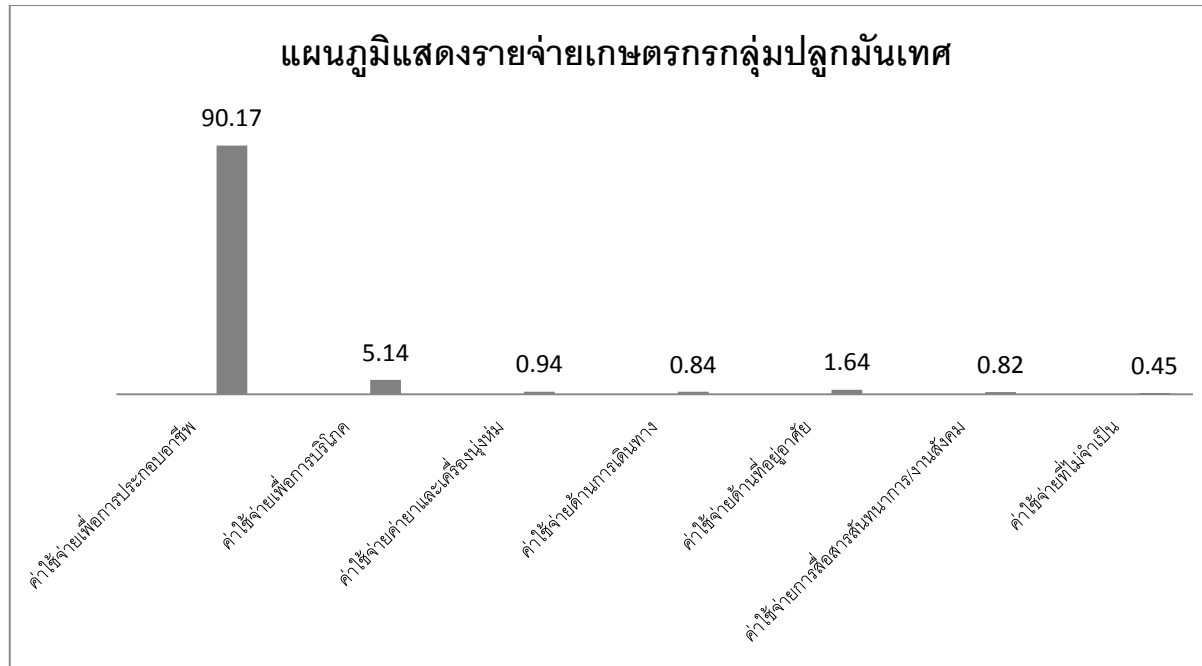
จากภาพประกอบ 6 พบว่า รายจ่ายของกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 ครั้วเรือน ส่วนใหญ่มาจาก ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 36.59 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 23.39 และ ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 13.67 ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 8.11 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสันทนาการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 7.54 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 6.07 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 4.63 รายจ่ายกลุ่มอาชีพจักสาน รวมทั้งสิ้น 115,675 บาท รวมรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 7711.67 บาท

ตารางที่ 4.9 รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครัวเรือน ที่	รายจ่าย						
	รายจ่ายหมวดที่ 1	รายจ่ายหมวดที่ 2	รายจ่ายหมวดที่ 3	รายจ่ายหมวดที่ 4	รายจ่ายหมวดที่ 5	รายจ่ายหมวดที่ 6	รายจ่ายหมวดที่ 7
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ประกอบอาชีพ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ บริโภค	ค่าใช้จ่าย ค่ายาและ เครื่องนุ่งห่ม	ค่าใช้จ่าย ด้านการเดินทาง	ค่าใช้จ่าย ด้านที่อยู่อาศัย	ค่าใช้จ่าย เพื่อการสื่อสาร สนทนการ และงานสังคม	ค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็น
1	30000	2560	350	680	1200	360	400
2	72000	3500	150	300	1650	400	1500
3	36000	2650	430	460	2000	350	-
4	60000	3400	200	800	1400	420	-
5	60000	2900	600	690	400	360	-
6	30000	4000	370	440	500	600	-
7	78000	3680	560	200	680	200	-
8	60000	4500	680	350	780	750	850
9	42000	2980	150	300	640	350	-
10	90000	1980	-	250	550	425	
11	60000	3200	860	150	890	500	-

12	114000	2950	400	200	460	600	-
13	150000	5200	200	190	350	330	-
14	42000	4500	700	450	780	150	750
15	42000	1950	650	350	690	750	-
16	78000	2350	880	650	750	690	-
17	60000	4560	190	150	670	350	-
18	48000	3510	750	690	1250	250	-
19	60000	4500	650	450	2200	350	-
20	30000	3560	255	350	1780	690	950
21	72000	2950	530	250	690	400	1325
22	90000	2870	750	540	680	670	-
23	36000	2700	860	670	900	550	-
24	42000	2500	640	900	1500	460	-
25	30000	3400	950	460	1670	350	450
26	42000	4600	1500	750	3000	350	-
27	18000	2560	680	860	1560	600	-
28	42000	2700	490	680	750	750	-
29	48000	2600	750	790	680	600	680
30	72000	2340	860	850	990	390	-
31	30000	1940	350	620	850	200	-

32	36000	1850	450	460	640	750	-
33	60000	1650	860	550	850	950	-
34	90000	2540	950	700	950	350	2200
35	48000	2500	1250	800	1440	550	-
36	36000	3900	400	250	1780	500	-
37	72000	4000	750	360	660	1500	650
38	30000	4500	490	700	570	650	840
39	30000	3540	390	850	460	430	-
40	72000	3600	400	680	390	380	600
รวม	2238000	127670	23325	20820	40630	20255	11195
Mean	90.17	5.14	0.94	0.84	1.64	0.82	0.45
รายจ่ายรวมทั้งสิ้น 2,481,895 บาท							
เฉลี่ยรายจ่ายจากค่าใช้จ่ยเพื่อการประกอบอาชีพต่อรอบการผลิตของครวเรือน 55,950 บาท เฉลี่ยรายจ่ายจากส่วนอื่นๆต่อเดือนของครวเรือน 6,097.37 บาท (รายจ่ายต่อ 1 เดือน เท่ากับ 20,084.87 บาท) หมายถึง *1 รอบการผลิต เท่ากับ 4 เดือน							

ภาพประกอบที่ 7 รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 7 พบว่า รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 90.17 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 5.14 และ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 1.64 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 0.94 ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 0.84 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารคมนาคม/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 0.82 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.45 สรุปเฉลี่ยรายจ่ายจากค่าค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพต่อรอบการผลิตของ ครัวเรือน 55,950 บาท เฉลี่ยรายจ่ายจากส่วนอื่นๆต่อเดือนของครัวเรือน 6,097.37 บาท รวมรายจ่ายต่อ 1 เดือน เท่ากับ 20,084.87 บาท

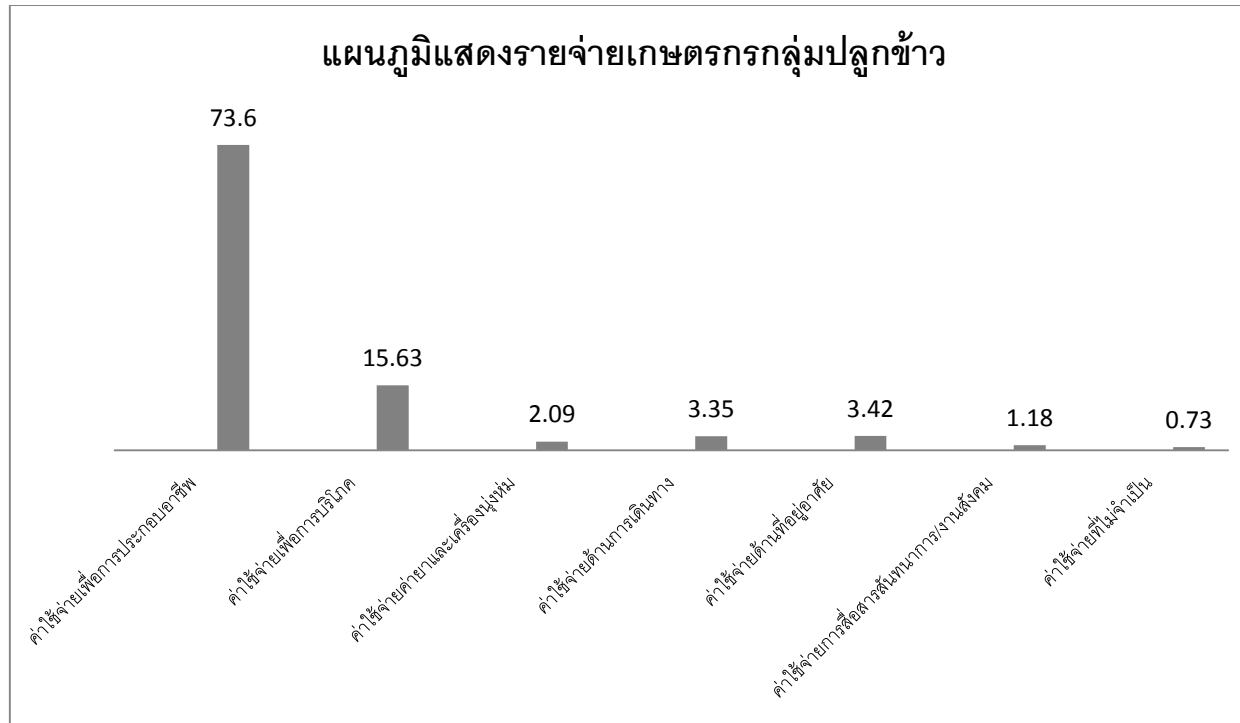
ตารางที่ 4.10 รายจ่ายเกษตรกลุ่มปลูกข้าวตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครัวเรือน ที่	รายจ่าย						
	รายจ่ายหมวดที่ 1	รายจ่ายหมวดที่ 2	รายจ่ายหมวดที่ 3	รายจ่ายหมวดที่ 4	รายจ่ายหมวดที่ 5	รายจ่ายหมวดที่ 6	รายจ่ายหมวดที่ 7
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ประกอบอาชีพ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ บริโภค	ค่าใช้จ่าย ค่ายาและ เครื่องนุ่งห่ม	ค่าใช้จ่าย ด้านการเดินทาง	ค่าใช้จ่าย ด้านที่อยู่อาศัย	ค่าใช้จ่าย เพื่อการสื่อสาร สนทนการ และงานสังคม	ค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็น
1	75000	3400	500	2000	1260	450	-
2	134000	2950	650	1240	2600	600	250
3	140000	2580	1200	2600	1360	750	-
4	177000	4500	640	900	1230	650	-
5	162000	3600	1500	2100	2640	1200	-
6	-	2540	250	550	500	-	-
7	-	2950	200	150	460	-	-
8	-	1840	350	300	160	500	-
9	-	3320	460	560	500	-	-
10	-	1850	700	400	550	640	-650
11	-	2500	260	640	970	-	-
12	-	3650	650	300	280	300	800

13	-	1950	800	500	450	-	-
14	-	1450	150	700	690	350	-
15	-	1560	600	1200	740	670	-
16	-	3500	-	200	585	-	-
17	-	3840	450	350	300	-	650
18	-	3640	300	150	250	-	-
19	-	2700	560	500	650	-	450
20	-	2680	430	130	460	500	-
21	-	3350	-	300	200	-	-
22	-	1970	500	540	690	430	400
23	-	2540	610	650	350	600	560
24	-	2600	420	450	250	600	350
25	-	3100	600	550	350	-	-
26	-	2560	200	450	690	-	400
27	-	4500	750	690	400	400	-
28	-	3640	350	750	670	200	-
29	-	3500	150	250	550	-	-
30	-	4800	-	300	460	450	-
31	-	3100	-	600	350	-	-
32	-	2640	-	360	360	-	-

33	-	2250	100	200	600	-	-
34	-	1970	250	400	200	940	-
35	-	1850	-	600	360	-	-
36	-	2600	300	490	550	200	800
37	-	3500	20	550	650	-	400
38	-	4620	140	600	750	-	260
39	-	2640	-	480	900		-
40	-	2430	320	790	425	-	-
41	-	1680	400	850	350	-	-
42	-	1900	620	750	400	-	-
43	-	3240	250	650	650	-	600
44	-	2000	350	690	720	250	1000
45	-	3600	640	460	660	-	-
46	-	4100	700	530	430	-	600
47	-	2600	240	580	800	-	-
48	-	3100	150	590	600	340	-
49	-	4000	650	300	480	-	-
50	-	2700	190	460	500	0	-
รวม	688000	146080	19550	31330	31980	11020	6870
Mean	73.60	15.63	2.09	3.35	3.42	1.18	0.73

รายจ่ายรวมทั้งสิ้น 934,830 บาท   รวมรายจ่ายครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือน 731,350 บาท   รวมรายจ่ายครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 203,480 บาท
เฉลี่ยรายจ่ายจากค่าขายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ต่อเดือนของครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือน 19,657.14 บาท   เฉลี่ยรายจ่ายส่วนอื่นๆต่อเดือนของครัวเรือน ที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือน 8,670 บาท   เฉลี่ยรายจ่ายครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือนต่อเดือน 28,327 บาท   .....   เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 4,521.77 บาท   หมายเหตุ* 1 รอบการผลิต (ข้าวนาปี) เท่ากับ 7 เดือน

ภาพประกอบที่ 8 รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพประกอบ 8 พบว่า รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 15.63 และ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 3.42 ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 3.35 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 2.09 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารส่งหนทางการงานสังคม คิดเป็นร้อยละ 1.18 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.73 สรุปรวมรายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว รวมทั้งสิ้น 934,830 บาท รวมรายจ่ายครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือน ต่อเดือน 28,327 บาท รวมรายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 4,521.77 บาท

ตารางที่ 4.11 สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
1	32000	19500	12500
2	19900	13000	6900
3	25000	19770	5230
4	87200	50510	36690
5	14500	13560	940
6	26450	17282	9168
7	63400	37370	26030
8	52500	34840	17660
9	23000	16700	6300
10	20250	12975	7275
11	17100	11950	5150
12	11500	9470	2030
13	15900	9675	6225
14	15000	10880	4120
15	26200	15565	10635
16	18500	13110	5390
17	23600	15480	8120
18	12500	8950	3550
19	13800	11145	2655
20	14100	9935	4165
21	10500	7020	3480
22	14000	10640	3360
23	18000	13815	4185
24	21500	14840	6660
25	16500	11810	4690
รวม	612900	409792	203108

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผลต่างรายรับ-รายจ่าย ของกลุ่มอาชีพจักสาน มีรายรับมากกว่ารายจ่าย จำนวน 25 ครั้วเรือน ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษารายรับ – รายจ่าย รายรับส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง มาจากการขายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือรายรับที่มาจากค่าจ้างงานที่คนในกลุ่มผลิตเครื่องหนังกันเองส่งของมาให้ทำคิดเป็นค่าเหมาจ้าง และรายรับอีกบางส่วน ประกอบด้วย เงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ รายรับที่ได้จากการให้เช่าบ้าน/เช่าที่ รายรับที่ได้จากการปล่อยเงินกู้และดอกเบี้ยธนาคาร รายรับที่ได้จากเงินสวัสดิการ/บำนาญ รายรับที่ได้จากการเลี้ยง โชค (ลูกหอย) รายรับที่ได้จากการขายของ(วัสดุเหลือใช้การการทำเครื่องหนัง) และรายรับจากแหล่งอื่น เช่น เงินที่ผู้ช่วยงานต่างๆ

ในส่วนรายจ่าย ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และ ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนาการ/งานสังคม ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

ตารางที่ 4.12สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มอาชีพจักสาน

ครั้วเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
1	5402	4850	552
2	9700	7290	2410
3	10700	11190	-490
4	11950	9180	2770
5	18150	14290	3860
6	5100	4845	255
7	5700	5680	20
8	4700	5350	-650
9	6500	7000	-500
10	6000	7245	-1245
11	7500	7860	-360
12	6550	6770	-220
13	8200	9885	-1685
14	7800	7790	10
15	5250	6450	-1200

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
รวม	119202	115675	3527

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลต่างรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอาชีพจักสาน มีรายรับมากกว่ารายจ่าย จำนวน 7 ครัวเรือน และรายจ่ายมากกว่ารายรับ จำนวน 8 ครัวเรือน และผลต่างรวมของรายรับมากกว่ารายจ่าย ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษารายรับ – รายจ่าย กลุ่มอาชีพจักสาน รายรับส่วนใหญ่มาจากการการขายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ รองลงมาเป็นรายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ รายรับจากค่าจ้างงาน(รับจ้างคนภายในกลุ่มจักสานกันเอง) จากการสอบถามและเก็บข้อมูลส่วนใหญ่กลุ่มอาชีพจักสานเป็นกลุ่มที่มีผู้ประกอบอาชีพที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ข้อมูลด้านรายรับจากสวัสดิการ/บำนาญ อยู่ในอันดับ 3 ของรายรับ ส่วนรายรับที่น้อยที่สุดได้แก่ รายรับจากการเลี้ยงโชค รายรับจากการขายของ รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้และธนาคาร รายรับจากการขายของ ตามลำดับ และมีรายรับส่วนอื่นที่นอกเหนือจากนี้เช่น ค่างานบวช งานแต่ง งานศพ เป็นต้น

ในส่วนของรายจ่ายส่วนใหญ่มาจาก ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ และค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนาการ/งานสังคม ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ (รอบ 1 เดือน)

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
1	24750	13050	11700
2	53400	25500	27900
3	26000	14890	11110
4	38700	21220	17480
5	41500	19950	21550
6	22250	13410	8840
7	48750	24820	23930
8	40000	22910	17090
9	26250	14920	11330
10	57750	25705	32045

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
11	41100	20600	20500
12	71850	33110	38740
13	101850	43770	58080
14	26250	17830	8420
15	26250	14890	11360
16	50750	24820	25930
17	37500	20920	16580
18	31200	18450	12750
19	44600	23150	21450
20	25650	15085	10565
21	48550	24145	24405
22	56250	28010	28240
23	26200	14680	11520
24	26250	16500	9750
25	21500	14780	6720
26	26250	20700	5550
27	11250	10760	490
28	28850	15870	12980
29	32700	18100	14600
30	47500	23430	24070
31	24250	11460	12790
32	23100	13150	9950
33	37500	19860	17640
34	60350	30190	30160
35	30600	18540	12060
36	31000	15830	15170
37	46000	25920	20080
38	22350	15250	7100
39	18750	13170	5580

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
40	50000	24050	25950
รวม	1505550	803395	702155

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลต่างรายรับ-รายจ่ายของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ มีรายรับมากกว่ารายจ่าย จำนวน 40 ครัวเรือน และผลต่างรวมของรายรับมากกว่ารายจ่าย ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษารายรับ – รายจ่าย เกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ รายรับส่วนใหญ่ มาจากการขายมันเทศ รองลงมาคือรายรับที่มาจากรายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ ส่วนรายรับส่วนอื่นๆ ที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยประกอบด้วย รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคาร รายรับจากค่าเช่าบ้าน/เช่าที่ เท่ากับรายรับที่มาจากแหล่งอื่นๆ รายรับที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ รายรับที่มาจากการขายของ และรายรับที่น้อยที่สุดมาจากการเลี้ยงโชค

ในส่วนรายจ่ายส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนาการ/งานสังคม ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ

ตารางที่ 4.14สรุปผลการวิเคราะห์ รายรับ – รายจ่าย ของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว (รอบ 1 เดือน)

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
1	22129	18324	3805
2	36914	27433	9481
3	38571	28490	10081
4	51314	33206	18108
5	50264	34183	16081
6	4000	3840	160
7	8500	3760	4740
8	9500	3150	6350
9	5600	4840	760

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
10	5500	3490	2010
11	3600	4370	-770
12	7100	5980	1120
13	11100	3700	7400
14	2500	3340	-840
15	3000	4770	-1770
16	4690	4285	405
17	5500	5590	-90
18	1500	4340	-2840
19	4690	4860	-170
20	7000	4200	2800
21	4500	3850	650
22	4500	4530	-30
23	10000	5310	4690
24	1600	4670	-3070
25	6000	4600	1400
26	2500	4300	-1800
27	6000	6740	-740
28	3200	5610	-2410
29	1500	4450	-2950
30	9500	6010	3490
31	1500	4050	-2550
32	5000	3360	1640
33	3500	3150	350
34	3300	3760	-460
35	5700	2810	2890
36	3600	4940	-1340
37	2000	5120	-3120
38	6500	6370	130

ครัวเรือนที่	รายรับรวม	รายจ่ายรวม	ผลต่างรายรับ - รายจ่าย
39	2500	4020	-1520
40	3500	3965	-465
41	8500	3280	5220
42	9500	3670	5830
43	4500	5390	-890
44	3300	5010	-1710
45	2600	5360	-2760
46	4500	6360	-1860
47	5000	4220	780
48	4500	4780	-280
49	6500	5430	1070
50	8500	3850	4650
รวม	426772	345160	81656

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลต่างรายรับ-รายจ่ายของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว มีรายรับมากกว่ารายจ่าย จำนวน 27 ครัวเรือน รายจ่ายมากกว่ารายรับ 23 ครัวเรือน และผลต่างรวมของรายรับมากกว่ารายจ่าย ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษารายรับ – รายจ่าย รายรับส่วนใหญ่ของเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว มาจากการขายข้าว รองลงมาคือรายรับที่ได้จากการจ้างงาน และรายรับด้านอื่นๆ ประกอบด้วย รายรับที่มาจากเงินที่ถูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ รายรับจากการขายของ รายรับที่มาจากค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ รายรับที่มาจากการเลี้ยงโชค รายได้ที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ และรายได้ที่มาจากแหล่งอื่นๆ

ในส่วนรายจ่ายส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพรองลงมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนการ/งานสังคม ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งไว้ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนตำบลทับน้ำ นำมาสู่การจัดทำฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้เพื่อสร้างกระบวนการทบทวนข้อมูลร่วมกันภายในชุมชนและชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง พร้อมร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับ

ความสำคัญในงานวิจัย

1. เกิดฐานข้อมูลมิติการจัดการอาชีพและรายได้ของชุมชนตำบลทับน้ำ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. เกิดกระบวนการทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลภายในชุมชน ตลอดจนความเชื่อมโยงของปัญหาที่เกิดขึ้น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำสามารถนำข้อมูลไปสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. ผู้นำชุมชน สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการอาชีพและรายได้ของเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว ปลูกมันเทศ จักสาน และผลิตเครื่องหนัง

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว 50 ราย กลุ่มปลูกมันเทศ 40 ราย กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพจักสาน 15 ราย กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตเครื่องหนัง 25 ราย ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้านเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) ในตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะกัณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ราย

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลทุกมิติเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีพและรายได้ โดยคณะผู้วิจัยจะทำการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารต่างๆ เพื่อสรุปและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่

การวิจัยเชิงสำรวจ

เป็นการประยุกต์การออกแบบเครื่องมือที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์หาต้นทุนการผลิต/รายรับ – รายจ่าย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการสัมภาษณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) และการใช้แผนที่ทางสังคม (Social Mapping) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลมิติด้านการจัดการอาชีพและรายได้กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลความต้องการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพอธิบายผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) มาแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

1. สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

บุคคลที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 130 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.2 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมา หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 7.7 การศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาคือมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 20.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาประกอบอาชีพปลูกมันเทศ คิดเป็นร้อยละ 30.8 ส่วนใหญ่ภาระหนี้สินต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมา มีภาระหนี้สิน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.8

2. ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 130 ราย ส่วนใหญ่มีความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการประกอบอาชีพ ในด้านการส่งเสริมเครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องล้างมัน , โรงสีชุมชน, เครื่องเย็บหนัง, เครื่องจัดดอก ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.08 รองลงมาในด้านการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.80 ได้แก่ด้านการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ / การออกแบบผลิตภัณฑ์

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในฤดูกาลเพาะปลูกปัจจุบันส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำในเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าวเพราะต้องใช้ปริมาณน้ำเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถเพราะปลูกข้าวได้ ในพื้นที่ตำบลทับน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนมาปลูกมันเทศแทน ทำให้พื้นที่การปลูกมันเทศเพิ่มขึ้น ปริมาณของผลผลิตมากขึ้น อีกทั้งราคามันเทศในท้องตลาดต่ำ จึงทำให้มีรายได้ลดน้อยลง ในกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนังยังขาดแคลนด้านอุปกรณ์เครื่องเย็บและแรงงาน ส่วนกลุ่มอาชีพจักสานชาววัดคูบที่ใช้การผลิต ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าต่อความต้องการของตลาดได้ ในเรื่องการจัดบันทึกบัญชีรายรับ รายจ่าย ครั้วเรือน ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้นึกถึงประโยชน์ที่เกิดจากการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความเบื่อนายเมื่อพูดถึงเรื่องของบัญชีดังกล่าว

และมีข้อเสนอแนะจากกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวและปลูกมันเทศ อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำเร่งแก้ไขปัญหาโดยเร็ว กลุ่มอาชีพเครื่องหนังอยากให้มีการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องเย็บหนัง กลุ่มจักสานอยากให้สนับสนุนเครื่องจักดอกและช่องทางการตลาดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม

4. ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว เกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง)

- รายรับส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ครั้วเรือน ใน 1 รอบการผลิต(ส่งผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง) และรายได้ส่วนอื่นๆ ต่อเดือนมาจากการขายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 89.97 รองลงมาคือรายรับที่มาจากค่าจ้างงานที่คนในกลุ่มผลิตเครื่องหนังกันเองส่งของมาให้ทำคิดเป็นค่าเหมาจ้าง คิดเป็นร้อยละ

3.83 จากการสอบถามและเก็บข้อมูลจะมีรายรับอีกบางส่วน ประกอบด้วย เงินที่ถูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 2.77 รายรับที่ได้จากการให้เช่าบ้าน/เช่าที่ คิดเป็นร้อยละ 1.22 รายรับที่ได้จากการปล่อยเงินกู้และดอกเบี้ยธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 0.9 รายรับที่ได้จากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.49 รายรับที่ได้จากการเลี้ยงโชค(ถูกหวย) คิดเป็นร้อยละ 0.44 รายรับที่ได้จากการขายของ(วัสดุเหลือใช้การการทำเครื่องหนัง) 0.17 และรายรับจากแหล่งอื่น เช่น เงินที่ผู้ช่วยงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 0.22รวมรายรับกลุ่มอาชีพผลิตเครื่องหนัง 612,900 บาทเฉลี่ยรายรับต่อรอบการผลิตของครัวเรือน 24,516 บาท

- รายรับส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 ครัวเรือน ครัวเรือน ใน 1 รอบการผลิต(ส่งผลิตภัณฑ์จักสาน) และรายได้ส่วนอื่นๆ ต่อเดือน มาจากการการขายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 75.67 รองลงมาก็คือ รายรับที่มาจากเงินที่ถูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 7.97 รายรับจากค่าจ้างงาน(รับจ้างคนภายในกลุ่มจักสานกันเอง) คิดเป็นร้อยละ 6.25 จากการสอบถามและเก็บข้อมูลส่วนใหญ่กลุ่มอาชีพจักสานเป็นกลุ่มที่มีผู้ประกอบอาชีพที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจึงทำให้มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านรายรับจากสวัสดิการ/บำนาญ อยู่ในอันดับ 3 ของรายรับ คิดเป็นร้อยละ 4.32 ส่วนรายรับที่น้อยที่สุดได้แก่ รายรับจากการเลี้ยงโชค คิดเป็นร้อยละ 0.63 รายรับจากการขายของ คิดเป็นร้อยละ 0.76 รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้และธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 1.64 รายรับจากการขายของ 0.76 ตามลำดับ รายรับส่วนอื่นที่นอกเหนือจากนี้เช่น ค่างานบวชงานแต่ง งานศพ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 0.84 รวมรายรับกลุ่มอาชีพจักสาน 119,200 บาทเฉลี่ยรายรับต่อรอบการผลิตของครัวเรือน 7,946.67 บาท

-รายรับส่วนใหญ่ของเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 ครัวเรือน มาจากการขายมันเทศ คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมาก็คือ รายรับที่มาจากรายรับที่มาจากเงินที่ถูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 0.41 ส่วนรายรับส่วนอื่นๆ ที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยประกอบด้วย รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 0.41 รายรับจากค่าเช่าบ้าน/เช่าที่ คิดเป็นร้อยละ 0.27 เท่ากับรายรับที่มาจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.27 รายรับที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.18 รายรับที่มาจากการขายของ คิดเป็นร้อยละ 0.09 และรายรับที่มาจากการเล่นโชค คิด

เป็นร้อยละ 0.08รวมรายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ 5,701,800 บาท เฉลี่ยรายรับต่อเดือนของครัวเรือน 37,638.75 บาท

-ในรอบการผลิตการปลูกข้าว ปี 2558 เกษตรกลุ่มปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 ครัวเรือน ได้ทำการปลูกข้าวมีจำนวน 5 ครัวเรือน เท่านั้น เนื่องจากภาวะการขาดแคลนน้ำที่นำมาใช้ในการเพาะปลูกข้าว รายรับส่วนใหญ่ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังมาจากรายรับที่เกิดจากการขายข้าว คิดเป็นร้อยละ 86.43 รองลงมาคือรายรับที่ได้จากการจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และรายรับด้านอื่นๆ ประกอบด้วย รายรับที่มาจากเงินที่ลูกหลานที่อาศัยอยู่ข้างนอกครัวเรือนและในครัวเรือนมอบให้ คิดเป็นร้อยละ 0.44 รายรับจากการขายของคิดเป็นร้อยละ 0.43 รายรับที่มาจากค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ดินคิดเป็นร้อยละ 0.32 รายรับที่มาจากการเลี้ยงโชค คิดเป็นร้อยละ 0.06 รายได้ที่มาจากเงินสวัสดิการ/บำนาญ คิดเป็นร้อยละ 0.12 และรายได้ที่มาจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.03 รวมรายรับเกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว 1,556,240 บาท เฉลี่ยรายรับครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือนต่อเดือน 39,838.57 บาท เฉลี่ยรายรับต่อเดือนของครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 4,694.22 บาท

-รายจ่ายกลุ่มผลิตเครื่องนุ่งห่ม ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 60.56 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 19.17 และ ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 7.28 ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 5.46 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 2.76 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนากิจการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 2.45 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 2.33 รายจ่ายกลุ่มผลิตเครื่องนุ่งห่มรวมทั้งสิ้น 409,792 บาท รวมรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 16,391.68 บาท

- รายจ่ายของกลุ่มอาชีพจักสาน ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจาก ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 36.59 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 23.39 และ ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 13.67 ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 8.11 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนากิจการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 7.54 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 6.07 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 4.63 รายจ่ายกลุ่มอาชีพจักสาน รวมทั้งสิ้น 115,675 บาท รวมรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 7,711.67 บาท

- รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 90.17 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 5.14 และ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 1.64 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 0.94 ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 0.84 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนาการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 0.82 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.45 รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกมันเทศ รวมทั้งสิ้น 2,481,895 บาท เฉลี่ยรายจ่ายจากค่าค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพต่อการผลิตของครัวเรือน 55,950 บาท เฉลี่ยรายจ่ายจากส่วนอื่นๆต่อเดือนของครัวเรือน 6,097.37 บาท รวมรายจ่ายต่อ 1 เดือน เท่ากับ 20,084.87 บาท

- รายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 15.63 และ ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 3.42 ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 3.35 ค่าใช้จ่ายค่ายาและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 2.09 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสื่อสารสนทนาการ/งานสังคม คิดเป็นร้อยละ 1.18 ส่วนค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.73 รวมรายจ่ายเกษตรกรกลุ่มอาชีพปลูกข้าว รวมทั้งสิ้น 934,830 บาท รวมรายจ่ายครัวเรือนที่ปลูกข้าว 5 ครัวเรือนต่อเดือน 28,327 บาท รวมรายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือนที่ไม่ได้ปลูกข้าว 45 ครัวเรือน 4,521.77 บาท

2. อภิปรายผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการรับการส่งเสริม/สนับสนุนการ ประกอบอาชีพ ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ และส่วนที่ 4 ข้อมูลบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน บัญชีค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ (เกษตรกรกลุ่มปลูกข้าว เกษตรกรกลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจักสาน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง) พบว่า ระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประชาชนในพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาจากการทำการเกษตรซึ่งได้แก่ อาชีพปลูกมัน

เทศ อาชีพปลูกข้าว เป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้กับตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพปลูกมันเทศ ถือเป็นพืชเศรษฐกิจของตำบล ที่สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและผู้รับจ้างงานเกี่ยวกับห่วงโซ่การผลิตของอาชีพปลูกมันเทศ อาทิ การเตรียมดิน การบำรุงรักษา การเกี่ยว รวมถึงการคัดเลือกและบรรจุเพื่อการขาย ส่วนอาชีพปลูกข้าวยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก ในรอบการผลิตที่ผ่านมา ปี 2558 จึงไม่สามารถดำเนินการปลูกข้าวได้ เกษตรบางส่วนได้หันไปปลูกมันเทศแทน บางส่วนตัดสินใจทำอาชีพอื่นๆ เช่น รับจ้าง ค้าขายของ ในส่วนการประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนังและอาชีพจักสาน ยังเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านม้า เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการปลูกมันเทศและปลูกข้าวเพาะขาดแคลนแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก

รายรับ – รายจ่าย ของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพของแต่ละครัวเรือน ประกอบด้วยอาชีพผลิตเครื่องหนังจะมีรายรับมากกว่ารายจ่าย และมีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง อาชีพจักสานจะมีรายรับมากกว่ารายจ่ายและรายรับที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับอาชีพอื่นๆ อาชีพปลูกมันเทศมีรายรับมากกว่ารายจ่าย มีการลงทุนสูงทำให้รายรับที่ได้สูงตาม อาชีพปลูกข้าวมีรายรับน้อยกว่ารายจ่ายสาเหตุเนื่องจากไม่ได้ประกอบอาชีพดังกล่าวในฤดูกาลผลิต 2558

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ในการทำวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน
2. การวิจัยเชิงพื้นที่จำเป็นต้องมีที่นักวิจัยต้องเข้าไปสร้างความไว้วางใจและเชื่อใจให้กับชุมชน และการรวบรวมข้อมูลบางครั้งควรใช้การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ไม่ควรจัดเวทีใหญ่ใช้วงสนทนาย่อยไม่ควรเกิน 10-15 คน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2553). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2553-2555)
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2554). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554-2556)
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2555). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2555-2557)
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2556). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2556-2558)
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2557). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2557-2559)
- องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2558). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2558-2560)
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาส์น.
- กิตติชัย รัตนะ. (2549).การมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำ . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
อนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชยันต์ วรรณะภูติ. (2536). การกำหนดกรอบคิดในการวิจัย. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา.
ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป.(2534).พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530.กรุงเทพฯ:วัฒนาพานิช.
- ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์,อนุ ชัยยะพงษ์, อริย์ ค่อนคร้าง,นงลักษณ์ จี๊จู้ อันธิดรา ดอนบรรเทา.(2555),
การจัดการบัญชีครัวเรือนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ตำบลนาบ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- นภาพร ลิขิตวงศ์จักร.(2550). บัญชีครัวเรือน: เครื่องมือสู่เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศูนย์บริการ
วิชาการ, 15(3), 25-29
- พลพันธ์ โคตรจรัสและคณะ (2555) โครงการวิจัยการวิเคราะห์บัญชีรายรับ – รายจ่ายครัวเรือน
ตำบลลองครักษ์ อำเภอลองครักษ์ จังหวัดนครนายก สำนักวิชาการเศรษฐกิจและนโยบาย
สาธารณะ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประเวศ วะสี. (2538). แต่คุณครูก็ถามมิตรของสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, 2.
- ปาริชาติพลเสถียร. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ชุมชน. แหล่งที่มา:

www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK26/chapter3/t26-3-11.htm

อนเนก ชิตเกษร. (2554). การจัดการรายจ่ายและเพิ่มพูนรายได้เชิงบูรณาการตามแนวเศรษฐกิจ

พอเพียง ตำบลท่าดู้ม อำเภอบ้านนา จังหวัดลำพูน บทความวิจัยคณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยพายัพ.

ภาคผนวก

รูปภาพการลงพื้นที่ดำเนินการโครงการวิจัยฯ

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพปลูกข้าว			
ลำดับ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	ค่าดำเนินการ		
	ค่าเช่าที่		
	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว		
	ค่าไถ/ลู่/เทือก		
	ค่าจ้างหว่านเมล็ดพันธุ์/หว่านปุ๋ย		
	ค่าปุ๋ย		
	ค่าสารเคมี (ยาฆ่าแมลง/กันแมลง/คุมหญ้า/ฆ่าหญ้า/ฮอร์โมน)		
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/ค่าสูบน้ำ		
	ค่าจ้างฉีดสารเคมี		
	ค่าเก็บเกี่ยว/คำนวณข้าว/ค่าขนย้าย		
	อื่นๆ		
2	ค่าอุปกรณ์ในการทำนา		
	รถไถ		
	เครื่องสูบน้ำ		
	จอบ/เสียม		
	อื่นๆ		
3	ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ในการประกอบอาชีพปลูกข้าว		
	เงินกู้ในระบบ		
	เงินกู้นอกระบบ		
	อื่นๆ		
รวม			

ค่าขายข้าวในรอบการผลิตที่ผ่านมา จำนวน.....บาท

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพปลูกมันเทศ			
ลำดับ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	ค่าดำเนินการ		
	ค่าเช่าที่		
	ค่ายอดพันธุ์		
	ค่าเตรียมดิน (ยกร่อง)		
	ค่าปุ๋ย		
	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย		
	ค่าสารเคมี (ยาฆ่าแมลง/กันแมลง/คุมหญ้า/ฆ่าหญ้า/ฮอร์โมน)		
	ค่าจ้างฉีดสารเคมี		
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/ค่าสูบน้ำ		
	ค่าเก็บเกี่ยว/ค่าขนย้าย		
	ค่าล้าง/บรรจุถุง		
	อื่นๆ		
2	ค่าอุปกรณ์ในการปลูกมันเทศ		
	รถไถ		
	เครื่องสูบน้ำ		
	จอบ/เสียม		
	อื่นๆ		
3	ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ในการประกอบอาชีพปลูกมันเทศ		
	เงินกู้ในระบบ		
	เงินกู้นอกระบบ		
	อื่นๆ		
รวม			

ค่าขายมันเทศในรอบการผลิต จำนวน.....บาท

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพจักสาน			
ลำดับ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	ค่าไม้ไผ่/ตอก		
2	ค่าสารเคมี (แล็กเกอร์/สีย้อม/กันมอด/ทินเนอร์/เชลแล็ก)		
3	ค่าเชือกในล่อน		
4	ค่าขนส่ง / ค่าน้ำมันรถ		
5	ค่าบำรุงรักษาเครื่องมือ		
6	ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ในการประกอบอาชีพจักสาน		
	เงินกู้ในระบบ		
	เงินกู้นอกระบบ		
	อื่นๆ		
รวม			

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง (ต่อหนึ่งรอบการผลิต)			
ลำดับ	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	ค่าหนัง		
2	ค่าตัด		
3	ค่าเย็บ		
4	ค่าวัสดุ		
	- กาว		
	- ด้าย		
	- สีส		
5	ค่าอุปกรณ์		
	- ลูกกลิ้ง		
	- เครื่องมือเจาะรู		
	- เหล็กแหลมเจาะหนัง		
	- เข็ม		
	- กรรไกร		
6	ค่าขนส่ง/ค่าน้ำมันรถ		
7	ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ในการประกอบอาชีพผลิตเครื่องหนัง		
	เงินกู้ในระบบ		
	เงินกู้นอกระบบ		
	อื่นๆ		

รวม		

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการ และนักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) : นายศิริศักดิ์ บัวชุม .....

ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) : Mr.SIRISAK BUACHUJMK .....

ตำแหน่งปัจจุบัน (ทางวิชาการ/ราชการ) : .....

สังกัด/หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์ .....

ที่อยู่ : 60 หมู่ 3 ตำบลหันตรา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000 .....

โทรศัพท์ 035-709-208 โทรสาร 035-709-208 .....

โทรศัพท์มือถือ 08-1480-7929 E-mail : sirisak.rmutsb@gmail.com .....

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญา / ชื่อเต็ม	สาขา	วิชาเอก	ชื่อสถานศึกษา
2550	โท	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)	รัฐประศาสนศาสตร์	นโยบาย สาธารณะและ บริหารโครงการ	สถาบัน พัฒนา บริหาร ศาสตร์
2546	ตรี	ศศ.บ. (ศิลปศาสตรบัณฑิต)	ศาสนศึกษา	ศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัย มหิดล

ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับร้านค้าเคมีภัณฑ์เกษตร (ร้านเคมีภัณฑ์เกษตรและเกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม)

- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (กลุ่มผู้ปลูกยาสูบตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม)

ผลงานอื่น ๆ เช่น บทความ หนังสือ สิทธิบัตร ฯลฯ

“Public policy: Health and safety promotion mechanism of workers in Thailand” Asian-Pacific Newsletter on Occupational Health and Safety Volume 20, number 3, December 2013.

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) :..... ผศ.ลัดดา แพร่ภัทรพิศุทธิ์.....

ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) : LADDA PREPAPTARAPISUTH.....

ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) :..... ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....

สังกัด/หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์.....

ที่อยู่ : 60 หมู่ 3 ตำบลหันตรา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000.....

โทรศัพท์..... 035-709-208..... โทรสาร 035-709-208.....

โทรศัพท์มือถือ 08-4135-5950..... E-mail : kaeng40@hotmail.com.....

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบ การศึกษา	ระดับ ปริญญา	อักษรย่อ ปริญญา / ชื่อเต็ม	สาขา	วิชาเอก	ชื่อ สถานศึกษา
2535	โท	กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต)	ศึกษาศาสตร์	บรรณารักษ์	มศว ประสานมิตร
2525	ตรี	กศ.บ. (การศึกษามหาบัณฑิต)	ศึกษาศาสตร์	ภาษาไทย	มศว ประสานมิตร

ผลงานที่ผ่านมา

ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

- ความต้องการสารสนเทศและบริการสารสนเทศการเกษตรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วารสาร
สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ 20, ฉบับที่ 2, งบประมาณแผ่นดิน.

- สภาพและปัญหาการอยู่ในหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, การ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ครั้งที่ 6, 15-17 พฤษภาคม 2556, โรงแรมชล
จันทร์ รีสอร์ท พัทยา จ.ชลบุรี, ประเทศไทย, กองทุนส่งเสริมงานวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) : ศศ.วิทยา ประพิน

(ภาษาอังกฤษ) : WITTAYA PRAPIN

ตำแหน่ง (ทางวิชาการ/ราชการ) : ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สังกัด/หน่วยงาน คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่อยู่ : 60 หมู่ 3 ตำบลหันตรา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000

โทรศัพท์ 035-709-208 โทรสาร 035-709-208

โทรศัพท์มือถือ 08-1756-7954 E-mail : rmutsb@gmail.com

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
2523	ตรี	วท.บ. (เกษตรศาสตร์ บัณฑิต)	ส่งเสริมการเกษตร	ส่งเสริมการเกษตร
2548	โท	คอ.ม. (เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์)	เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์	คอมพิวเตอร์ศึกษา

ผลงานที่ผ่านมา

งบประมาณแผ่นดิน และงบอื่นๆ (หัวหน้าแผนงาน/หัวหน้าโครงการ)

- ศึกษาออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2552
- การวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว ปีงบประมาณ 2553
- การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวปีงบประมาณ
- การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว, การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6 และ การประชุมวิชาการระดับนานาชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5, 23-25 กรกฎาคม 2557, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ หันตรา พระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย, งบประมาณแผ่นดิน